Mr.I.PENIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2 - 7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2 - 7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.66
par vienu collas telpu 1 slejā

Nr. 29./52. TREŠDIEN, 1952. G. 9. APRĪLĪ 2. GADS

PAMIERU KOREJĀ PAREDZ MĒNEŠA LAIKĀ

Tokio. —Panmundžonā gūstekņu apmaiņai atrasta formula, kas varētu radīt vienošanos pretinieku starpā mēneša laikā. AN novērotāji, kas uzmanīgi sekojuši sarunām, domā, ka pamiers varētu drīzumā iestāties.

Ģen. Ridžvejs un viņa tuvākie līdzstrādnieki izsakās: „Mēs tam ticēsim, kad mēs to pieredzēsim."

Munsāna. Komūnistu radio 7. aprīlī solīja visiem gūstekņiem neaizskaramību un mierīgu dzīves atjaunošanu; solījums dots pat tiem gūstekņiem, kas atteikušies no komūnisma.

Indijas vēstnieks ieteic sarunas ar Staļinu

Indijas vēstnieks Maskavā, 6. aprīlī, izteicās, ka viņš pēc savas pusstundu ilgās sarunās ar Staļinu ceturtdienas vakarā ir pārliecināts, ka jālieto visi līdzekļi, lai dabūtu kopā tautu vadītājus, valstsvīrus sarunām to jautājumu izlemšanai, kas šķir pasauli pretējās daļās. Vajadzētu sastapties. pēc viņa domām, Staļinam, Čērčilam, prezidentam Trūmenam un Indijas premjēram Nēru. — Sarunā asistējis Višinskis, kas noorganizējis šo satikšanos.

Ka Maskava vēlas „saprašanos," par to liecina satikšanās ar Indijas vēstnieku un telegrafiskā atbilde ASV žurnālistiem, bet arī starptautiskās saimnieciskās konferences sasaukšana Maskavā ar komūnistu un nekomūnistu valstu pārstāvju piedalīšanos.

Sudānai jauna konstitūcija

Chartumā. — Sudanas Likumdošanas sapulcei iesniegts caurskatīšanai Anglijas ieteikts konstitūcijas projekts.

Nerēķinoties ar Ēģiptes karaļa Faruka proklamāciju par Sudanas pievienošanu Ēģiptei, angļu projekts Sudanai piešķir ierobežotu neatkarību. Paredzēta nacionālā valdība un parlaments. Angļu ģenerālgubernātors paliek. bet tam jāuzklausa Sudanas valdības galvas ieteikumi.

Parlamentam paredzētas 2 palātas: Deputātu palāta un Senāts. 60 proc. senātoru ievēl tauta, bet 40 proc. ieceļ angļu ģenerālgubernātors.

Apstinprina ZALO politiku

Otava. — Kanadas Apakšnams izteica uzticību valdības piekoptai Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijas atbalstīšanai ar 172 balsīm pret 21.

TRŪMENA AIZIEŠANA BRITUS NEPĀRSTEIDZ

Londona. — Tas jau nu kļuvis par negrozāmu aksiomu, ka pasaules politisko notikumu skatuvē amerikāņiem visciešāk blakus stāv briti. Tālab pēdējie arī vispilnīgāk dzīvo līdz notikumiem Amerikā. Arī prezidenta Trūmena paziņojums, ka viņš turpmāk vairs nevēlas kandidēt, britu sabiedrībā un īpaši laikrakstos guvis daudz lielāku atsaucību kā jebkurā citā valstī.

Cenzdamies analizēt iemeslus, kas pamatojuši Trūmena izšķiršanos atstāt Balto Namu, britu prese visai saskanīgi atzīst. ka straujā un nemitīga popularitātes samazināšanās ir bijis galvenais iemesls, kas piespiedis Trūmenu atteikties.

„Prezidents ir atzinis, ka viņš nav labākais kandidāts, ko var dot demokratu partija," raksta Manchester Guardian.

Daily Express, raksta, ka Trūmens darījis daudz kļūdu, bet viņš pratis iegūt daudz draugu, īpaši starp britiem. Pēc šī paša laikraksta domām Trūmens ir izdarījis 3 lielas izšķiršanās savā valdīšanas laikā un tas viņa vārdu glabās Savienoto Valstu vēsturē. Pirmā: izšķiršanās nomest atombumbu uz Hirošīmu Japānā; otrā — dot Eiropai un pārējai pasaulei nevien saimniecisko, bet arī militāro palīdzību un trešā — pavēlēt amerikāņu bruņotiem spēkiem doties aizstāvēt Koreju.

Citi laikraksti atzīst pašu aiziešanu par soli, kas raksturo Trūmenu kā vīru, kas prot laikā un ar slavu aiziet. Pēc šo laikrakstu domām nākamais prezidents tomēr laikam nākšot no republikāņiem. Zīmīgi, ka vairāki britu laikraksti paredz, ka tieši ģen. Mekarturam esot lielākās izredzes republikāņu konventā saņemt nomināciju nekā Eizenhaueram un Taftam, kamēr jau priekšvēlēšanu cīņā Tafta un Eizenhauera atbalstītāji saejot ārkārtīgi asā cīņā, tā novēršot katras kompromisa iespējas partijas konventā, tikmēr Mekarturs būšot tas trešais, ap kuru varēšot pulcēties šodienas abu lielo kandidātu ieteicēji.

Otrā gājienā Tafts pieveic Eizenhaueru

Vašingtona. — Republikāņu idejiskais vadītājs senātors Roberts Tafts, kas ir spēcīgākais pretinieks ceļā uz nomināciju galvenajam kandidātam no republikāņu puses guva izcilus panākumus Viskonsinas un Nebraskas valsts priekšvēlēšanās. Ja priekšvēlēšanas Nuhempšīrā un Minesotā uzlūkojam par Eizenhauera un Tafta sacensības pirmo gājienu, kur droši uzvarēja piecstaru ģenerālis, tad priekšvēlēšanas Viskonsinā un īpaši Nebraskā varam uzlūkot par otro gājienu. Tur drošs uzvarētājs bija Tafts. Piebilstams, ka Viskonsinā vēlētājiem gan nemaz nebija iespējams balsot par Eizenhaueru, bet tur Tafts ļoti pārliecinoši pieveica abus savus konkurentus Varēnu un Stasenu, kas atklāti deklarēja, ka viņu delegāti partijas konventā atbalstīs ģenerāli. No 30 konventa delegātiem Tafts Viskonsinā ieguva 24, kamēr Varēns 6 un Stasens nevienu. Nebraskā Tafts ieguva 14.000 balsu vairāk nekā Eizenhauers.

Politisko notikumu vērtētāji Vašingtonā sagaida, ka Viskonsinas un Nebraskas mācība ir tā, ka ir pārsteidzīgi un maldīgi domāt, ka Eizenhaueram atliek tikai parādīties republikāņu partijas konventā Čikagā un viņu tūdaļ ievēlēs. Pēc pirmajām neveiksmēm Tafts nebūt nav beidzis cīņu, bet ar vēl lielāku piepūli veic sīki izplānoto vēlēšanu kampaņu. Un Eizenhaueram, ja tas vēlas redzāmi pagriezt savā labā panākumu ratu, būs vien jābrauc mājās un jāpiedalās vēlēšanu kampaņā.

Komūnistiem nav vietas skautu saimē

Berlīne. — Rietumvācijas skautu organizācijas vadība noteikusi, ka organizācija nevar uzņemt nevienu komūnistu partijas vai arī komūnistu jaunatnes organizācijas locekli. Lēmums motivēts ar to, ka komūnisma mācības ir pretējas skautisma idejām, kas zēnus audzina kristiešu garā.

IZREDZES TRIMDINIEKU ZINĀTNIEKIEM UN JAUNATNEI

600 rakstnieku, mākslinieku, zinātnieku un citu intellektuālo darbinieku bija pulcējušies Valdorf-Astoria viesnīcā Ņujorkā, lai spriestu, kā aizsargāt kultūras brīvību, ko apdraud komūnistu propagandas ofensīva. No latviešu puses konferencē piedalījās LKK pr-js Dr. V. Māsēns. Konferenci organizēja Amerikas komiteja kultūras brīvībai, kas radās pirms 3 gadiem kā pretspēks komūnistu organizētai „Kultūras un zinātnes konferencei pasaules mieram" 1949. gadā.

ASV sabiedrisko lietu viceministrs H. Sardžents paskaidroja, ka uz Amerikas intellektuāliem darbiniekiem gulstas atbildība, lai aizsargātu brīvību pret kultūras ofensīvu, kādu attīstījusi Pad. Savienība visā pasaulē . Sevišķu vērību krievi tagad piešķir Āzijai, rīkojot tur savas izstādes, filmu festivālus un audzināšanas konferences, lai iekarotu Indijas, Japānas un citu zemju intelliģenci.

Lielu piekrišanu iemantoja rakstnieks un redaktors M. Īstmens, kad viņš apsūdzēja apmulsinātos liberāļus, kas neapzinādamies palīdz ienaidniekam iznīcināt pasaulē brīvību.

DP komisijas pārstāvja Rozenfilda runa bija veltīta prezidenta Trūmena iesniegtajam likumprojektam par palīdzības sniegšanu bēgļiem no dzelzs aizkara zemēm. Viņš apzīmēja šos bēgļus par ASV sabiedrotiem. No tiem varētu sagatavot vadītājus darbiniekus viņu zemēm, kad tās atkal būs brīvas. Ir paredzēts dot studiju iespējas brīvās pasaules universitātēs, kā tas jau ir Strasburgā. Līdzīgas iespējas bēgļu jaunatnei jānoorganizē arī citās universitātēs. Šiem jauniešiem jādod stipendijas, lai tie varētu studēt. Tālāk paredzēts iekārtot īpašus pētīšanas institūtus, lai dotu iespēju zinātniekiem trimdā turpināt savu zinātnieka darbu un strādāt savas tautas labā.

Uz šī likuma pieņemšanu ar lielām cerībām raugās arī mūsu jaunatne un zinātnieki.

Pāvests aizlūdz par Latviju

Sakarā ar pāvesta Pija XII kronēšanas 13. gada dienu sūtnis K. Zariņš nosūtīja apsveikumu pāvesta apustuliskajam delegātam Londonā archibīskapam Godfreijam. Savā atbildē sūtnim apustuliskais delegāts raksta, ka pāvests turpina aizlūgt par Latviju un latviešu tautu. Sakarā ar pāvesta kronēšanas gada dienu notika svinīgs dievkalpojums Bromptona orātorijā, kurā piedalījās vienpadsmit vēstnieki, divi augstākie komisāri un astoņi sūtņi, to starpā arī sūtnis K. Zariņš un parējo divu Baltijas valstu sūtņi.

FRANCIJA RATIFICĒ

Francijas parlaments ratificējis ar 182 balsīm pret 32 Šūmaņa plānu par Eiropas 6 nāciju ogļu un tērauda resursu apvienošanu. Plānu jau ratificējusi Rietumvācija. Ratificēšanu vēl gaida no Holandes, Italijas, Beļģijas un Luksemburgas.

Tunisijā nodibināta kārtība

Arī „stingro politiku" Tunisijā Nacionālsapulce pieņēmusi ar 367 pret 237 balsīm.

Tagad kārtība protektorātā pilnīgi atjaunota. Jaunais, francūžiem draudzīgais premjērs Salachedins Bakušs nobeidzis kabineta sastādīšanu.

Mēģinājums sarīkot vispārēju streiku, cietis neveiksmi.

No Bakuša programmas var spriest, ka Tunisija suverēnitātes tiesības iegūs pakāpeniski vairāku gadu laikā. Nacionālisti tās pieprasīja nekavējoties. Valdības lēmumus kontrolē speciāls administratīvs tribunāls, kura priekšsēdis ir franču tiesnesis. Bez tam parlamenta vietā tiks iecelta speciāla Likumdošanas Padome 30 tunisiešu sastāvā. Otrā palāta, kurā vienādā daudzumā būs francūži un tunisieši, kārtos vienīgi budžeta un saimnieciskos jautājumus.

Cik izmaksā Korejas karš?

Vašingtona. — 5.000.000.000 dolaru Savienotajām Valstīm būs izmaksājis Korejas karš līdz budžeta gada beigām š. g. 30. jūnijā. Šo skaitli aprēķinājis ASV aizsardzības departaments. Aplēse izdarīta ,kalkulējot, ka cīņas Korejā turpināsies līdz budžeta gada beigām. Ja notiek brīnums un Korejas karš izbeidzas agrāk, tad arī minētā summa mazliet samazināsies. Šie izdevumi Korejas karam sastādas no šādām daļām: izdevumi armijai — $4.376.697.000; karaflotei — $375.000.000 un gaisa spēkiem — $305.000.000.

Šāds aplēsums izdarīts pēc Senāta līdzekļu piešķiršanas komisijas pieprasījuma un izdarīts 28. martā.

Lai uzzinātu pilnu summu, ko Rietumu sabiedrotie izdevuši, cīnoties pret Maskavas inspirētiem karapulkiem Korejā, pie minētajiem 5 bilj. dol. vēl jāpieliek summas, ko izdevušas citas Rietumvalstis.

Komūnistu meli

Amerikas militārie eksperti pārbaudījuši Ķinas komūnistu laikraksta 15. martā publicētās fotografijas, kas attēlo dažus kukaiņus, apzīmējot tos par slimību — īpaši gangrēnas — nesējiem dīgļiem. Eksperti ar Rokfelera Institūta bakteroloģistu Dr. Renē Dibošu konstatēja, ka viens no insektiem, kas nofotografēts, ir ods, kam norauti spārni. Neviens no pārējiem nav slimību dīgļu nesējs. Bumba, kas arīdzan nofotografēta un kuras klišeja ievietota komūnistu laikrakstā, nav nekas cits kā apvalks, kurā parasti ievieto propagandas literātūru, nomešanai ienaidnieka aizmugurē. Tas absolūti nepiemērots baktēriju pārvietošanai.

Ķinas komūnisti ar savām fotogrāfijām taisa rupjus trikus nolūkā sarīdīt komūnistu apsēstās tautas pret Savienotām Valstīm.

Immigrācijas paplašināšanai sagaidāma opozicija

Kur atradušas mājas vietu pārvietotās personas

New York Times garākā rakstā apcer prezidenta Trūmena ierosinājumu tuvāko 3 gadu laikā ielaist papildus vēl 300.000 bēgļus no valstīm aiz dzelzs aizkara.

Saskaņā ar DP likumu, kura termiņš izbeidzās 31. decembrī, 339.494 eiropieši atradušī patvērumu Sav. Valstīs. Pieskaitot immigrantus, kas ieceļo pēc regulārās kvotu sistēmas, pēdējo 7 gadu laikā iecelkuši 1.300.000 immigrantu. Lielākā daļa „kvotas" immigrantu nāk no Lielbritanijas (65.721). Vācijas (25.957), un Īrijas (17.853). Seko Polija, Italija un Francija.

DP ieceļošana ir grozījusi immigrantu nacionālo sastāvu. Ganīr poļi, 37.505 latvieši, 36.260 ir drīz puse no bēgļiem, vai 154.556 tādi, kas kā savu izcelsmes vietu uzdēvuši Krieviju, 25.368 lietuvieši un 19.253 dienvidslavi. Apskatot bēgļu novietošanos Sav. Valstīs redzam, ka tie devuši priekšroku Atlantijas piekrastes vidienas valstīm (iesk. Ņujorku), kur novietojušies 148.300. Jaunanglijā (iesk. Bostonu apmetušies 25.600, Ziemeļu centrālajās valstīs — 107.000, Dienvidu centrālajās valstīs — 15.000, Atlantijas piekrastes dienvidu valstīs — 21.000 un rietumu piekrastē — 22.000.

Prezidents savā iesniegumā paplašināt bēgļu immigrāciju kā motīvu šai akcijai min humānitāro mērķi — dot patvērumu tiranniju upuriem un praktisko mērķi — pārvērst bēgļus no dzelzs aizkara zemēm par spēku valsts mobilizācijas programmas īstenošanai.

Iebildumi, ko ceļ pret šo projektu. ir šādi: 1) Vietējie strādnieki baidās, ka immigranti varētu apdraudēt viņu darba iespējas un 2) pastāv bažas, ka immigracijas paplašināšanu varētu izmantot subversivu elementu ieplūdināšanai.

Kad Trūmena priekšlikumu sāks apspriest Kongresā, ap to notiks sīvas debates. Daži pat šaubās, vai šo likumprojektu vispāri sāks apspriest vēlēšanu kampaņas laikā.

Senātors Mekkerens (demokr.), juridiskās komisijas priekšsēdis, ir ieskatos, ka migrācija visumā jāuzskata par globālu problēmu un tās atrisināšanā jāpiedalās visas pasaules valstīm. Tālāk Mekkerens iestājās par to, ka jārevidē visa immigrācijas sistēma, saskaņojot divus galvenos immigrācijas likumus, kas izdoti 1917. un 1924. gadā, un ap 200 šo likumu papildinājumu, neskaitāmos līgumus un dažādos rīkojumus. Līdzīgu priekšlikumu tautas vietnieku namā iesniedzis F. Uolters (demokrats no Pensilvēnijas).

Mekkerena un Uoltera ierosinājumu saturs īsumā ir šāds: 1) Jāatmet pašreizējā kvotu sistēma, ielaižot 154.657 immigrantu gadā, pamatojoties uz ASV iedzīvotāju sastāvu pēc dažādām izcelsmes zemēm, kāds tas bija 1920. gadā; 2) Jānovērš pastāvošie rasu ierobežojumi. atļaujot ieceļot japāņiem, korejiešiem, burmiešiem un citu Āzijas tautu piederīgiem, apm. 100 no katras valsts; 3) Immigranti rūpīgi jāpārbauda, lai izvairītos no subversivu elementu ieplūšanas.

Atzīstot šo projektu par pārāk stingru, divi demokratu senātori H. Hemfrijs no Minnesotas un H. Līmans no Ņujorkas iesnieguši savu projektu, kas nosaka kvotes pēc iedzīvotāju sastāva 1950. gadā, bet ne 1920. gadā.

MŪSU ABONENTIEM

Lai nerastos sarežģījumi laikraksta piesūtīšanā, lūdzam ievērot abonementa kārtošanas terminus.

Pārpratumu novēršanai paziņojam, ka mūsu laikrakstu Latvija Amerikā izsūtām visiem abonentiem vienā laikā pirmdienās un ceturtdienās. Novēlojuma gadījumā lūdzam griezties ar pieprasījumu savā tuvākajā pasta nodaļā.

Laikraksta apgāds.

RĪKOS LATVIEŠU KULTŪRAS DIENAS KANADĀ

LNAK Kultūras un Izglītības nozares locekļi priekšnieka Dr. phil H. Tichovska vadībā pagājušo sestdien noturēja savu kārtējo sēdi, kurā apsprieda dažas svarīgas problēmas Kanadas sabiedriskā dzīvē.

Sēdē pirmoreizi piedalījās kā mākslas jautājumu referents gleznotājs Nulītis, kas Toronto ieradies pagājušā gada novembrī Viņš nāk māksl. E. Dzeņa vietā, kas svarīgu iemeslu dēļ no referenta pienākumiem atteicies.

Pieņēma māksl. Grebzes zīmēto latviešu skolu liecības paraugu. Liecības iespiedīs un izsūtīs visām Kanadas latviešu sestdienas, resp., svētdienas skolām, ko izdalīs skolas mācību slēgšanas dienā š. g. 15. jūnijā. Nolēma izdarīt visu bijušo Latvijas skolu pilntiesīgu vidusskolu un tautskolu skolotāju un skolotāju kandidātu reģistrāciju, lai varētu uzsākt to sadarbību ar sanāksmēm, domu izmaiņu skolu un paidagoģiskos jautājumos, kā arī lai eventuāli viņus iesaistītu tālākā mūsu jaunatnes izglītības darbā. Pieņemta ref. T. Ķeniņa sastādītā sūtņa K. Zariņa viesošanās sarīkojuma mūzikālā programma, ko paziņos rīcības komitejai.

Nolēma organizēt nākamā septembrī Toronto un citos lielākos latviešu centros Kanadā Latviešu Kultūras nedēļu. Kultūras nedēļā paredzēts sarīkot mūsu komponistu jaundarbu koncertu, gleznu izstādi, rakstnieku vakaru, grāmatu skati. Rakstnieku vakaru noorganizēs sadarbībā ar Preses B-bas Kanadas kopu. Pārrunās ar Latviešu Sporta Apvienību Kanadā arī par varbūtējo sporta spēļu noorganizēšanu Kultūras nedēļas ietvaros. Lūgs LNAK pārstāvjus, organizācijas un draudzes pēc iespējas Kultūras nedēļu noorganizēt visos latviešu centros. Pieņēma Kanadas Latviešu Tautas Augstskolas plānu, ko kā ierosinājumu varēs izmantot lielāko latviešu centru organizācijas tā īstenošanai nāk. mācības gadā. Par Tautas augstskolas jautājumu nozares darbinieki ierosinājumus sniegs presē. Nolēma tuvākā laikā izsludināt lektoru sarakstu, kurus pēc vēlēšanās varēs aicināt nolasīt priekšlasījumus arī citās pilsētās.

ASV jauns tieslietu resora vadītājs

Vašingtona. — Līdzšinējais tieslietu ministrs Mekgrets atbrīvojis no amata savu speciālo palīgu Ņuboldu Morisu, kas vadīja izmeklēhanu korupcijas un kukuļošanas lietās, kas notikušas valsts iestādēs.

Nesaskaņas starp abiem valsts ierēdņiem izcēlušās pēc tam, kad Moriss izsūtīja augstākiem ierēdņiem aptaujas par viņu ienākumiem.

Tajā pašā laikā no amata atteicies arī pats Mekgrets. Viņa vietā par tieslietu resora vadītāju iecelts Mekgreners no Pensilvēnijas.

KARALIENE JULIANA RUNĀ KONGRESĀ

Vašingtonā. — Holandes karaliene Juljāna, būdama Baltā Nama viešņa, runāja Kongresa un Senata apvienotajā sēdē.

— Es ierados Savienotās Valstīs, — teica karaliene, — nevis tāpēc, lai aizstāvētu Holandes vai arī Eiropas intereses, bet gan lai runātu par visas pasaules interesēm.

— Pasaule patlaban sadalīta divi daļās, divi magnētiskos polos, no kuriem viens ir demokratijas un otrs — verdzības. Esmu pilnīgi pārliecināta, ja polam, kas nes brīvību, izdosies pastiprināt savu enerģiju, pretpols šo spēku neizturēs un būs spiests piekāpties. —

Karaliene pateicās amerikāņu tautai par palīdzību, ko tā sniegusi Holandei 2. Pasaules karā. Viņa arī apgalvoja ,ka Holandes tauta nekad neatteiksies no savas apņemšanās uzturēt starptautisko mieru. Šo mērķi palīdzēšot sasniegt Šūmaņa plāns un citi Eiropas apvienošanas militārie un saimnieciskie drošības soļi.

Karaliene piezīmēja, ka Ziemeļatlantijas valstu sa-ba nedrīkstētu atdarināt Padomju S-bu un viņas satelitus, kas, atstājot novārtā savu tautu saimnieciskās, sociālās un militārās vajadzības, izdodot milzu naudas summas bruņošanās kāpināšanai.

De Gasperi atbild Tito

Romā. — Italijas premjērs de Gasperi Senātā teiktajā runā par Triestas likteni, atbildot uz aso Tito runu, teica:

— Maršals Tito jautāja italiešu tautai un tieši man, vai mēs vēloties saprasties ar Dienvidslavijas tautu. Es atbildu:

„Mēs gribam mieru un nodibināt draudzīgas attieksmes uz taisnības un līdzvērtības pamatiem. Uz Tito asajiem uzbrukumiem es atbildu ar mieru, kādu izjūt cilvēks, kura pusē ir taisnība. Jāmēģina atrisināt mūsu konfliktus tiešās sarunās. Mēs neticamies pēc tā, kas mums nepieder, un neprasam nekā tāda kas varētu mūs pazemot. —

De Gasperi runu Senātā uzņēma ļoti atzinīgi. Aplaudēja pat komūnisti.

Austrija — PSRS politikas upuris

Vīnā. — Nacionālsapulces debatēs par valsts ārpolitiku ārlietu ministrs Grubers teica plašu runu, kurā asi vērsās pret Padomju Savienību, atzīstot. ka Austrija ir Maskavas upuris.

Nacionālsapulce pieņēma rezolūciju, kurā protestē pret Austrijas okupāciju un saimniecisko ekspluatāciju.

Kā zināms, Padomju Savienība visādiem līdzekļiem cenšas aizkavēt miera līgumu ar Austriju un pārmērīgi izlaupa okupētās daļas saimnieciskos resursus, kas valsti novedis pie smagiem saimnieciskiem sarežģījumiem.

BADS MADRASAS PROVINCĒ INDIJĀ

Plašu apgabalu Madrasas provincē jau piekto gadu no vietas piemeklējis ārkārtīgs sausums. Apmēram 10 milj. indiešu zemnieku ir palikuši bez barības un ūdens. Upes un akas ir izžuvušas.

Braucot caur izkaltušajiem, saules izdedzinātiem laukiem bada piemeklētajā apgabalā ceļinieku apņem neparasts klusums. Kokiem nav nevienas lapas. Pat putni ir atstājuši šo apgabalu, jo tiem nav vairs barības.

Zemnieki, kas negrib atstāt savus iekoptos laukus, uztur sevi pie dzīvības ar niecīgajām putras un ūdens devām, ko valdības iestādes pieved ciemos ar automašīnām. Lopiem nav nekādas barības un tos izkauj. Daudzi bada cietēji devušies uz tā jau pārpildītām pilsētām.

Indijas valdība izstrādājusi projektu par minētā apgabala mākslīgu apūdeņošanu, kas pasargātu to no līdzīgas nelaimes nākotnē.

Pavalstniecības lietā

Kanadas pavalstniecības un immigrācijas ierēdņi norāda, ka jaunieceļotāji var iegūt dažas praktiskas priekšrocības, ja tie iesniedz pavalstniecības pieprasījumus jau laikus. Kanadas pilsoņa tiesības nevar iegūt pirms piecu gadu nodzīvošanas Kanadā. Lai iegūtu pavalstniecību, jāiesniedz miertiesnesim vismaz seši mēneši pirms pavalstniecības peticijas atzīšanas miertiesā deklarācija par nodomu klūt par Kanadas pavalstnieku.

Šo deklarāciju var arī iesniegt daudz agrāki, un to uzlūko par visai teicamu referenci, ja kāds jauniebraucējs vēlās iegūt kreditu preču vai īpašumu pirkšanai vai ja tam jākārto lietas ar darba pārvaldi vai citām kādām federālām, provinces vai municipālām iestādēm. Pavalstniecības iegūšana izmaksā $13—$3, iesniedzot deklarāciju par nodomu klūt par Kanadas pilsoni un $10.00 par pavalstniecības peticiju.

Jauniebraucēji no Britu kopvalsts zemēm neiegūst Kanadas pavalstniecību automatiski. Arī tiem jānogaida, kamēr tie būs nodzīvojuši piecus gadus Kanadā, un iesnieguši tiesai pavalstniecības peticiju. Patiesībā arī dzimušie kanadieši paši nav pilnīgi Kanadas pilsoņi, kamēr tie nav pieprasījuši pilsonības apliecības, ko pirmoreiz sāka izsniegt 1947. gadā 1. janvārī. Pirmā persona, kas šādu apliecību saņēma, bija nelaiķis Viljems Mekkenzi Kings, kas tanī laikā bija ministru prezidents. C.S.

Jauni atomiski atklājumi

Kanadas atomu pētnieki atklājuši divi jaunus radioaktīvus izotopus: Calcium 41 un Actinium 229. Tie ir gan pilnīgi identiski ar saviem parastajiem elementiem, bet tiem ir savādāki atomu svari. Kalcija izotopam ir „pusdzīve" — 120.000 gadu, jo tanī laikā tas zaudē pusi no savas radioaktīvitātes. Aktinijam 229 „pusdzīve" ir tikai 60 minūtes gara. Līdz šim nav atrasta nekāda praktiska šo izotopu lietošana, bet radioaktīvais kobalts ar sekmēm lietots vēža ārstēšanā un pārējie radioaktīvie elementi plaši lietoti pētīšanas darbā un rūpniecībā. C. S.

LATVIJA

Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

Darīsim savu pienākumu

BIRUTA SENKĒVIČA

Mūsu trimdas prese bieži skandē trauksmes zvanus, brīdinot plašajā pasaulē izkaisītos tautiešus no asimilācijas briesmām. Arī personiskās pārrunās un organizāciju sanāksmēs šis sāpīgais jautājums tiek cilāts aizvien biežāk. Un pamatojoties uz 7 gadu novērojumiem svešumā, trimdas saimes vairākuma atziņa kļuvusi skaidra, proti: asimilācijas briesmas ir reālas, pie tam visvairāk tās apdraud jaunatni, īpaši tos, kas spiesti mācīties svešās mācību iestādēs. Skolas audzināšana, līdzekļus zinību iegūšanai, jauniešus ievelk svešo kultūru sfairās, kur ar laiku, runājot svešu valodu un dienas lielāko daļu vadot svešos ļaudīs, viņu apziņā piederība pie latviešu tautas izbālē un, gadiem aiztekot, tā liekas it kā senībā redzēts sapnis. Pilnīgi saprotams, ka augot un veidojoties svešā vidē, jaunietim rodas aizvien vairāk kopēju interešu ar svešo jaunieti. Un tāpēc nav brīnums, ka mūsu jaunieši, iejot pieaugušo kārtā, nodibina ģimenes dzīvi ar svešajiem. Konkrētu gadījumu, kā tas zināms no laikrakstiem un baznīcu ziņām, ir jau daudz, piem., kādā latviešu draudzē 1950. gadā no katriem 12 salaulātiem pāriem viens pāris bijis jaukts, bet 1951. gadā viens jaukts pāris bijis jau no katriem 8 pāriem. Ja šādus liegus notika arī Latvijā, kur valdīja latvietis un latviskais gars, tas nebija bīstami, jo svešo elementu absorbēja dominējošais — latviskais. Gluži tāpat tas ir arī svešumā, tikai pretējā nozīmē — latvisko uzsūc valdošais.

Tas nozīmē, ka latviešu trimdas saimes pastāvēšanas pamati sāk škobīties (tas pats notiek arī okupētajā Latvijā, kur boļševiki spiež ar varu precēt svešos ienācējus), jo dzīvā spēka rindas paliek retākas: vecie nomirst un jaunie sāk izklīst pa svešām sētām, bet latvju ģimenēs dzimstība katastrofāli samazinās.

Un tomēr, stāvoklis nebūs bezcerīgs, ja stingri turēsimies kopā.

Ja visi trimdinieki iestātos mūsu nacionālās organizācijās un kārtīgi maksātu biedru naudas, mēs varētu lielākajos centros uzturēt savas pamat- un pat vidusskolas, iekārtojot kopmītnes, kurās pulcinātu skolēnus no tuvākas un tālākas apkārtnes. Ja visi mēs rīkotos apzinīgi, mēs varētu izveidot rosīgu sabiedrisko dzīvi un iekārtot latviešu kolonijas, it īpaši uz laukiem.

Un tā sasniegšanai ir vajadzīga tikai lielāka vienprātība un no katra strādājošā daži dolāri gadā. Cara laikos mūsu tēvi maksāja svešai varai galvas naudu, tas bija jāvar, un to arī varēja. Tāpat tagad, kad tautas pastāvēšana svaru kausos, mums jādara iespējamais: pašu labā katram mums jāziedo laiks un līdzekļi.

Mums, tātad, būtu iespējams savu jaunatni audzināt un skolot pašiem, resp. tos paturēt savā vidū daudz lielākos apmēros, nekā tas ir šodien. Līdzšinējos apstākļos, kas pierādīts, vecāki vieni savus bērnus no asimilācijas nevar pasargāt. Tāpēc jaunatnes audzināšanā un saglabāšanā Latvijai talkā jānāk visai trimdas sabiedrībai.

Es neticu, ka starp mums būtu daudz tādu, kas ļaunprātīgi izvairītos no saviem pienākumiem pret mūsu tautu. Ja attutīgo tagad vēl daudz, tas vairāk izskaidrojams ar pagurumu, kas iestājies pēc smagajiem pārdzīvojumiem un mūsu vispārējām neveiksmēm svešumā. Bet šim atturēšanās stāvoklim, kādi arī nebūtu tā iemesli, par katru cenu jātiek pāri, katrs jāpārliecina, ka viņa aktīva līdzdalība nacionālajā dzīvē ir mūsu pastāvēšanas ķīla.

Arī daudzās biedrības turpmāk nedrīkst vairs skaldīt latviešu saimi; visām tām jāapvienojas vienā centrālā organizācijā, kas, tādējādi kļūstot morāli un materiāli spēcīga, varēs īstenot tos uzdevumus, kas dos iespēju ietekmīgi pasargāt no asimilācijas mūs visus.

Lai stingumu atkausētu un vairāk tautiešu iesaistītu kopējā darbā un organizāciju sistēmu stingri centralizētu, enerģiski jāķeras pie darba. Talkā jānāk mūsu zinātniekiem, rakstniekiem, māksliniekiem, presei un visiem, kam vien sirds pukst savai tautai un tēvzemei. Ar piemērotiem darbiem atsevišķos izdevumos un periodikā, ar priekšlasījumiem un aicinājumiem plašākās sanāksmēs, sviņību aktos, dziesmu svētkos u.c. jāpanāk, lai atturīgie aktīvi piedalītos mūsu nacionālās dzīves veidošanā un stiprināšanā.

Jauna garīgā atmoda mūs vienos un vedīs atpakaļ uz dzimteni. Apņemsimies un darīsim savu pienākumu — Latvija gaida!

Globālā Latviešu Preses Biedrība

Četrās kopās apvienoti 162 biedri

30. martā Bostonā sanāca jaunievēlētie Latviešu Preses Biedrības valdes un revīzijas komisijas locekļi,lai konstruētos un nospraustu nākamā gada darbības plānu. Sanāksmi atklāja Olģerts Liepiņš. Ar piecelšanos sanāksmes dalībnieki godināja Toronto, Kanadā, mirušo biedru Frīdrichu Plostenieku. Pēc tam valde konstruējās šādējādi: pr-ks Olģerts Liepiņš, sekretārs Osv. Akmentiņš, vicepr-ks un kasieris J. Porietis; valdes locekļi: Anšlāvs Eglītis, J. Veselis, E. Raisters. Pēdējie savus vēlējumus bija piesūtījuši rakstveidā.

Par biedrības mitekli noteica Bostonu ar šādu adresi: 100 West Canton St., Boston, Mass. Revizijas komisija amatus sadalīja šā: pr-ks Kr. Grāmatnieks, sekretārs Fr. Freidenfelds, loceklis Fr. Strazdiņš. Revizijas komisija, iepazinusies ar biedrības darbību, izteica pagaidu valdei pateicību un novēlēja ievēlētai valdei sekmes turpmāk.

Pagaidu valdes darbības laikā LPB izvērsa darbību globālā mērogā, kam vajadzēja izstrādāt īpašu statūtus. Nodibinātas 4 kopas: ASV, Kanadā, Austrālijā un Vācijā, kas apvieno 162 biedrus. Pēc statūtiem centrālās valdes pienākumus veic LPB Amerikā. Pēdējā aizvadītā gadā sarīkoja Pāvila Grunznas, Ed. Virzas vakaru un plašas rakstnieku dienas Bostonā, gūstot tautiešu ievērību. Pie LPB ir nodibināts Pētera Ērmaņa fonds, kurā ienākušās summas nosūta rakstniekam uz Vāciju. Biedrība atzīmēja arī Amerikas latviešu dzejnieka Fr. Freidenfelda 65 gadu atceri un dāvāja viņam Nameja gredzenu. LPB ir aicinājusi biedrus propagandēt Latviju ASV laikrakstos un valdes locekļi šai gadījumā rādījuši priekšzīmi pirmie. Draudzīga sadarbība izveidota ar Bostonas pārējām organizācijām, īpaši ar DV.

Rosīga ir arī LPB kopa Austrālijā, kas apvieno 33 biedrus. Sarīkojuši pirmās rakstnieku dienas Sidnejā. Ar ziedojumiem atbalsta P. Ērmani, un šim nolūkam laiž apkārt ziedojumu listes. Nodibināts O. Norīša fonds, lai izdotu mākslinieka monogrāfiju. Austrālijas LPB kopa rakstiem informēs austrāliešu presi sakarā ar 14. jūniju. Šo kopu vada piedzīvojis žurnālists Alb. Priedītis.

LPB kopa Vācijā apvieno 29 biedrus. Kā ievērojamākā darbība minama kultūras dienu rīkošana, kas jo plaši atzīmēta Šlesvigā—Holsteinā. Rosmi izrādījusi LPB kopa Kanadā, kur nesen sarīkoja impozantu preses balli un Edvarta Virzas vakaru. Cerams, ka drīzumā LPB kopa nodibināsies arī Londonā, Anglijā, jo arī tur ir krietns pulciņš preses darbinieku.

LPB savā sēdē nolēma iestāties par biedreni Amerikas Latviešu Apvienībā un Eiropas brīvo žurnālistu federācijā, kas apvieno arī Baltijas valstu preses darbiniekus. Valde un revīzijas komisija izteica vēlēšanos, lai mūsu centrālās iestādes, turpmāk kultūras jautājumus apspriežot vai amatpersonas iecelot, pieprasītu LPB atsauksmi.

Darbvedības kārtībā pārreģistrēja šādus biedrus: Jāni Širmani, Knutu Lesiņu, Jonāsu Miesnieku, Vold. Šķiliņu, Aleksandru Vilku—Sedasdēlu, Evelīnu Grāmatnieci, prof. Kārli Kārkliņu, Karolu Dāli, bet no jauna uzņēma: Vili Skultānu (Londonā), Henriju Mooru, Valentīnu Pelēci, Valdemāru Mežraupu, Arnoldu Akmentiņu un Kārli Kurbadu.

Nolēma 17. maijā Bostonā rīkot rakstnieku dienas ar ASV austrumu piekrastē dzīvojošo rakstnieku piedalīšanos. Ierosināja rīkot arī J. Steika atceri sakarā ar viņa 25 gadu nāves dienu.

LPB noorganizēšanos bija atzīmējuši arī Bostonas lielākie amerikāņu laikraksti The Boston Herald un The Boston Globe, uzsverot Latviešu Preses Biedrības nozīmi cīņā pret boļševismu un par Latvijas brīvību.

Osvalds Akmentiņš

Aktrise M. Melkerte salaulāta ar techniķi M. Seipu.
Foto O. Akmentiņš

Uzņēmīgi latvieši Austrālijā

Adelaidē 4 uzņēmīgi latvieši nodibinājuši pirmo latviešu akciju sabiedrību Building Co Ltd., ar galvenajām nozarēm būvniecību un mežu izstrādāšanu. Uzcelts jau 40 ēku. Uzņēmumā, kurā strādā 30 darbinieku, pārsvarā latvieši, galvenie vadītāji ir K. Līdums, M. Tidriķis un O. Rusaks.

VAI ESLINGENA ATDZĪVOJAS?

Kādreizējā lielākā latviešu nometne Eslingena, kur savā laikā bija ap 6000 latviešu, skaita ziņā sarukusi uz 190 ģimenēm. Šis skaits tomēr nav nemaz tik pieticīgs, lai vismaz sabiedriski kultūrālā laukā jau nekā vairs nedarītu. Diemžēl, slavenā Eslingena, kur dzīve visās nozarēs kādreiz sita augstu vilni, tagad gul uz pagātnes lauriem. Pat krietni plašā bibliotēka, kurā ir dažas jaukas grāmatas vēl no Latvijas, salikta kastēs, gul jau vairākus gadus. Gul un atpūšas... Tā, izņemot dievkalpojumus Dienvidus baznīcā un svētdienas skolu bērniem, nekādas citas sapulcēšanās Eslingenas tautiešiem starpā nenotika. Tāpēc ar lielu izbrīnu, bet reizē arī labpatiku katrs latvietis Eslingenā izlasīja Latviešu Tautas Kopības Eslingenas nod. izsūtītos ielūgumus tautiešiem, ierasties 29. martā plkst. 5-os restorānā „Weiller Hof" uz pārrunu vakaru. Atsaucība bija liela, un mazā telpa gandrīz nespēja uzņemt visus interesentus. Sapulcējušies ar interesi noklausījās Latvijas Sarkanā Krusta vadītāja R. Liepiņa referātu par aktuāliem politiskiem jautājumiem. Referents pieskārās ne tikai Baltijas tautu liktenim, bet šķērsgriezumā runāja par visām zemēm, aprādīdams paņēmienus, kādus komūnisti lieto šīsdienas aukstajā karā. Sevišķi interesanta bija R. Liepiņa referāta pēdējā daļa, kurā viņš norādīja uz līdzekļiem un spēkiem, ar kādiem komūnisti mēģina izjaukt Vācijas jaunās armijas nodibināšanu. Pēc referāta sekoja īsas debates un Dr. T. Sandera kungs lūdza referentu pastāstīt par izceļošanas izredzēm Vācijā palicējiem DP. Pulkvedis V. Skaistlauks vēlējās zināt, ko dara un kādi uzdevumi ir Latviešu Konsultātīvai Kopai, kas nodibināta pie Brīvās Eiropas Komitejas. — Nobeidzot vakara oficiālo daļu, Latviešu Tautas Kopības Eslingenas nodaļas priekšnieks N. Graudums apsolīja šādus vakarus sarīkot arī turpmāk. Jautāts, kāds varētu būt saturs turpmākām sanāksmēm, N. Graudums neko tuvāku vēl nevarēja paskaidrot.

Šini pašā dienā otrs priecīgs pārsteigums Eslingenas tautiešiem bija „Daiļamatniecības un grāmatu skates" atklāšana Stutgartes ielas bloka mazā, senāk nīcīgā, tagad A. Eglīša izbalsinātā, mājīgā istabiņā. Katrs latvietis, tur ieejot, uz brīdi varēja justies kā savā mūzejā: — tur pretim tam eļļas gleznā plaukst baltas un sarkanas rozes, šalc Latvijas baltie bērzi, bango jūra, čalo strauti un smaidot māj skaista tautu meita. Mirdz sudraba gredzeni, dzintara saktas, šķīvji, kastes, cibiņas un mākslinieciski darinātos standartiņos plīvo Latvijas sarkanbaltsarkanie karodziņi. Cieši rindās kā karavīri stāv grāmatas un no katras uz mums pretim smaida un runā gan latviešu, gan citu zemju autori. — Savus darbus te izstādījuši mākslinieks L. Brūniņš un sudrabkalis E. Grīnbergs. Grāmatu galdu pārzina O. Štelfs. — Uz jautājumu, vai rodas arī pircēji, mākslinieks L. Brūniņš, rādot uz skaistu akvarēli, rezignēti atbild: „Pirms dažiem gadiem kādā izstādē prof. Annuss šo akvarēli bija novērtējis par DM 180. Tagad tās cena ir DM 120, bet —" un šis „bet" pasaka visu. Pasaka, ka no bezdarba pabalsta, ko šobrīd saņem lielākā tautiešu daļa Eslingenā, var nopirkt tikai dienišķu maizi. Skaistās gleznas, šķīvjus, rotas lietas un arī grāmatas, atliek tikai acīm noglāstīt. Gribas tomēr ticēt, ka šaurie līdzekļi nebūs par šķērsli Eslingenas tautiešiem kaut cik atkal atdzīvināt un turpināt savu sabiedriski kultūrālo dzīvi.

Mārtiņa Zīverta lugu kopojums 100 eksemplāros

No Latvijā uzrakstītās 21 lugas M. Zīvertam trimdā līdz tikai 7 lugu eksemplāri. Trimdas gados uzrakstītas 9 jaunas lugas, pārsvarā mazām trupām domātas kamerspēles. Nodibinoties latviešu teātra kopām visā pasaulē, autoram pienāk daudz pieprasījumu pēc eksemplāriem, bet tos visiem izsūtīt nav iespējams, jo katra luga uz mašīnas pārrakstīta tikai dažos eksemplāros. Dažas lugas jau izsūtītas līdz pēdējam eksemplāram, tā ka vajadzības gadījumā autoram tās pašam jāmeklē visos kontinentos. Šādos apstākļis M. Zīverts nodomājis visas savas pieejamās lugas sakopot, dažas vēlreiz pārstrādājot un rediģējot ,un tās novilkt t. s. spirta duplikātora technikā, kas dod tīrus un viegli lasāmus eksemplārus. Tā kā šai technikā novilkumu skaits aprobežots, apm. 100, un izdevums domāts tikai trimdas teātru dalībniekiem, tad interesentus, kas vēlētos lugu novilkumus iegūt, autors lūdz to iepriekš pieteikt: M. Zīverts, Rimbertsvaegen 2, 11, Haegersten, Sweden.

Kopojumā būs šādas lugas:

Tīrelpurvs, Āksts, Partizāni, Cilvēks grib dzīvot, Ķīnas vāze, Minhauzena precības, Vara, Karātavu komēdija, Rakte, Trīs skeči, Kāds, kura nav, Zaļā krūze, Tvans, Cenzūra, Žurka, Rūda.

LATVIEŠU SKAITS ASV AUG

29. martā ar kuģi Gen. Teilor no Brēmerhāfenas Ņujorkā ieradās:

Krišjānis Čeksters; Alfreds, Lilija, Ruta, Jānis, Pēteris, Māra, Mikus un Uldis Eglītis; Eduards un Anna Kalniņš; Jēkabs Krastiņš.

31. martā ar kuģi Gen. Muir no Brēmerhāfenas Ņujorkā ieradās:

Ilarions un Anastasija Bobrovs; Aleksandrs un Mirdza Mīlenbachs; Jānis, Aleksandrina un Rita Paulītis; Kārlis, Teofila, Andris un Biruta Ragis; Emilija Roboša; Natālija, Nikolajs un Ursula Riškovs; Herberts, Juris un Klāra Ziemelis.

Ar lidmašīnām ieradušies janvārī Ņujorkā:

Adolfs, Inga, Baiba un Brigita Briedis; Imants, Ņina un Salija Bricka; Adonis, Emma un Inese Griķis; Zuze Dipans; Marta un Ivars Bremze; Emilija un Sofija Eltermanis; Jānis un Rita Kancs; Stanislavs, Taisa, Ināra, Valdis, Antons, Arnis un Jānis Nagla; Milda un Gunārs Greiberis; Alide Skarnelis; Harijs, Anna, Norberts un Lauma Lauris; Roberts un Zelma Veide; Zigrida un Astrida Pudāns; Ieva Liparts; Gustavs un Hildegarde Martinsons; Eduards un Ingetraute Zibers; Kārlis, Anna un Gunārs Jankavs; Aleksejs un Hella Milruds; Jānis, Evarista un Māra Auseklis; Gotlibs un Berta Zariņš; Jānis un Emma Pūpoliņš.

Ar lidmašīnām ieradušies februārī Ņujorkā:

Milda Zanders; Veronika, Elmārs un Rolands Leja; Ernests, Vallija, Jānis, Daina, Ilze un Baiba Bāliņš; Skaidrīte, Helmuts un Vizbulīte Pālēns; Adolfs Upenieks; Laimonis, Elfride un Regina Kundrats; Marija Kļaviņš.

Ar lidmašīnām ieradušies martā Ņujorkā:

Alma Bandrevics; Emilija Balodis; Krišs un Līze Kalve; Emilija Šteinbergs; Francis, Elizabete un Aleksa Valickis.

Sirsnīgi sveicam tautiešus jaunajā dzīvē!

SAVIENOTĀS VALSTĪS

DETROITĀ

Dievkalpojumu vadīt Detroitas latviešu katoļiem bija ieradies prāv. J. Pudāns no Luisvillas. Pēc dievkalpojuma pie tējas galda prāvests referēja par temātu: Kristīgā tēvu zemes mīlestība. Savu referātu prāv. Pudāns illustrēja ar daudziem piemēriem no Kristus dzīves, vēstures un ikdienišķiem notikumiem.

Nepieciešams piešķirt nopietnu vērību bērniem, mācot tiem latviešu valodu un dziesmas. Kas bēg no savas tautas, tas bēg no savas mātes un tēva.

Detroitas latviešu katoļi saviem dievkalpojumiem viesmīlību ir atraduši pie Sv. Antona lietuviešu katoļu draudzes sirmā prāvesta Ign. Poreisis, kas ASV iebraucis jau 1911. gadā.

Pie tējas galda prāv. Poreisis pastāstīja kādu gadījumu, kas viņam vēl labi palicis atmiņā. Viņa tēvs nopircis zirgu Latvijā. Saimnieks latvietis izvadījis viņa tēvu ar sāli un maizi un šķiroties sniedzis maizi, abi to pārlauzuši, un latvietis teicis, ka mēs tagad esot radi, jo veikals bijis godīgs. šo stāstot, prāv. Poreisis sniedza maizi prāv. Pudānam, abi to pārlauza un teica, ka arī tagad mēs, latvieši un lietuvieši, draudzību turpināsim un viņš būs priecīgs, ka latviešiem var izpalīdzēt ar baznīcas telpām un priecāsies jo bieži redzēt latviešus kā savus draugus šeit.

Grizāns, kas iebraucis šeit priekš 27 gadiem, jauniem iecelotājiem teica: „Latvieši, turieties pie sava mācītāja un ticības, tad jūs būsit stipri!"

Latviešu katoļu skaits Detroitā ir ap 90. No tiem dievkalpojumā bija ieradušies 73. Draudzes prks ir inž. Ansis Bērzkalns.

LINKOLNA (NEBR.)

Pēc sešu mēnešu rūpīga darba Linkolnas latviešu sabiedrības priekšā 20. martā Parka skolā stājās režisors V. Krūmiņš ar Blaumaņa komēdiju „Trīnes grēki". Izrāde bija labi apmeklēta, netrūka viesu no tuvuma un tāluma. Cerams, tā zaudējumus nenesa rīkotājai — Nebraskas latviešu palīdzības biedrībai.

Izrādes apmeklētājus uzrunāja biedrības priekšnieks V. Ādminis, uzsvērdams teātra nozīmi latviešu tautas dzīvē visos laikos dzimtenē, bet šī nozīme ir vēl lielāka — latviskā gara pasargāšanai, dzīvojot svešumā, svešas kultūras vidē.

Luga labi sagatavota, režisora pārdomātais darbs redzams katrā lomā atsevišķi, kā arī visā lugas gaitā. Aktieri visumā labi veic savas lomas. Aktieru ietērpi atbilst lugas darbības laikmetam. Pats režisors bija labs Abrams, aktrise Alīse Laura—Krūmiņa lieliski notēloja Trīni. Lugai dekorātīvo ietērpu devis mākslinieks A. Cepure, parādot savas dekorātora spējas gan pelēcīgās latvju istabās, gan saulainos lauku sētu pagalmos.

Kaut gan lugu ikviens latvietis dažādās skatuvēs, laikos un vietās redzējis,tomēr to ar labpatiku var skatīt atkal un atkal. Žēl to latviešu, kas šo lugu neredzēja. Varbūt rīkotājiem izrādi vajadzētu atkārtot, jo lugu neredzējušu palika vairāk kā redzējušu.

Žēl ir labi sagatavoto darbu ar vienu izrādi nolikt archīvā, vērts to būtu redzēt arī sasniedzamiem latviešu centriem tuvākā apkārtnē.

Lai paldies režisoram, aktieriem un ikvienam, kas savu laiku ziedojis šī cildenā darba veikšanai.

*

30. martā daļa Linkolnas latviešu bija pulcējušies YMCAs telpās, lai pārrunātu pag. vasarā ierosinātā kooperātīva dibināšanu pirmām nepieciešamības precēm. Sanāksme izvēlēja amata personas domātā pasākuma turpināšanai. Cerams, ka latviešu kooperātīvs pievienosies jau pastāvošiem sabiedriskiem pasākumiem — bēru fondam, palīdzības fondam, slimo kasei.

J. V.

Lietuvieši Vācijā

Kā lasāms Lietuviešu Centrālās komitejas vācu valodā izdotajā biļetenā, marta numurā, pag. gadā no Rietumvācijas izceļojis 2881 lietuviešu bēgļu, bet, pieskaitot komitejā no jauna reģistrējušos, lietuviešu kopībā Vācijā šī gada sākumā tomēr bija turpat 9000 locekļu, kas dzīvo 149 dažādās nometnēs. No tām lielākā ir Lībekā (646), Vēnenā, Memingenā, Minchenē, Lebenštetē, Dīpholcā, Hanavā, Neištatē, Špakenbergā un Bambergā (151). No vairāk nekā 8000 lietuviešiem savāktas aptaujas lapas, ar kurām noskaidrots, ka vēl 1300 ģimeņu un tuvu pie 4000 locekļiem gribētu mēģināt izceļot, bet pāri par 1000 ģimeņu ar 4150 locekļiem sagatavojušās palikt Vācijā. Reģistrēti tuvu pie 1700 smagāk slimo, veco un invalidu, bet faktiski slimo un darba nespējīgo ir ap 60 proc.

Palīdz apmežot Angliju

Pēdējos gados Anglijas ziemeļos uz Skotijas robežas veic ļoti plašus mežu atjaunošanas darbus. Kielderas rajonā šo tuksnešaino viršāju un kalnāju apmežošanā iesaistījusies arī grupa latviešu mežkopju un meža strādnieku. Kāds Zviedrijas mežkopis, kas studiju nolūkos šo rajonu apskatījis, ievietojis rakstu mežsaimniecības žurnālā Skogen, kur starp citu norāda uz Kielderas apmežošanas distrikta pārziņa izteikumu sarunā, ka par labiem apmežošanas rezultātiem jāpateicas galvenā kārtā baltiešiem.

DAUGAVAS VANAGI

KANADĀ

DV BRITU KOLUMBIJĀ

Nodaļa uzsāka savu darbību š. g. 30. martā Vankuverā ar dievkalpojumu Redeemer Luterāņu baznīcā. DV biedrenes bija puškojušas dievnamu krāšņiem ziediem. Svētrunu teica māc. K. Avotiņš, par pamatu ņemdams 115,1. Ps. Daudz skaistu domu, daudz labu padomu sadzīvē ietvēra svētruna, bet skaistākais bija aicinājums: „Daugavas Vanagi, sasauksimies, kas vēl dzīvi, kopīgai cīņai par brīvību ar tiem ieročiem, ko Dievs mums liks turēt! Sasauksimies vienotībai un saskaņai uz gaišāku dzīvi! Latvju meitas, latvju dēli, sasauksimies, kas vēl dzīvi, kas vēl brīvi esam palikušies, sadarbosimies vienam mērķim — mūsu tautas brīvībai!"

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējās telpās notika kopsapulce, kur savas domas izteica arī nebiedri. Daudz tika pārrunāts par sadarbību ar Vankuveras Latviešu Biedrību, kur pāris valdes locekļu neatrod kontaktu ar DV nodaļu.

Sapulce izteica uzticību līdzšinējai valdei un revīzijas komisijai un abas pilnā sastāvā ievēlēja turpmākai darbībai. Kopīgām vakariņām līdzekļus sazie- [illegible] laikā nodaļas preikšnieks stādīja priekšā dāmu komitejas priekšnieci A. Reimani un viņas biedreni E. Fišeri.

A. Z.

DV Pārstāvība ASV

ASV TAUTIEŠU ZIEDOTO LĪDZEKĻU IEŅĒMUMU UN IZDEVUMU PĀRSKATS

1951. G. DECEMBRA MĒNESĪ

Ābele P. B. $5.00; Ābele Rūdolfs $1.00; Āboliņš Milda un Alberts $5.00; Āboliņš Visv. $2.00; Ābols Pēteris un Vilma $2.00; Aizkalns V. $2.00; Alders A. $5.00; Aldiņš V. $3.00; Andersons Kārlis $6.00; Andersons V. $5.00; Antmanis T. $5.00; Antons Natalija $1.00; Ansons J. $5.00; Apsītis A. $1.00; Auburnas un apkārtnes tautieši 16.05; Auzenbergs J. $2.00; Beite Marta $9.00; Bajārs Laimonis $2.00; Balks Arturs $12.00; Balodis R. $3.00; Barons A. $5.00; Bauers Vilnis $5; Baumanis Elma $3.00; Bedrīte Felicija $20.00; Beitāns Augusts $2; Bekere A. $5.00; Berģis Almars $2; Bērziņš Alfonss $2; Bērziņš A. $5.00; Bērziņš Erna $2.00; Bērziņš Jānis, Vold. $5.00; Bērziņš Jānis $2.00; Bērziņš Jānis $10.00; Bērziņš Jānis $2.00; Bērziņš Kārlis $10.00; Bērziņš Maiga $1.00; Bērziņš Mārtiņš $1.00; Bērzkalns Valentīns $10.00; Bērtiņš-Bērziņš M. $1.45; Bičulis Jānis $3.00; Bilkins [illegible] $10.00; Birznieks D. $2.00; Blats Jānis $5.00; Blaubriks Nikolajs $1.00; Bloms Marija $20.00; Bluķe Elfride $2.00; Bluķis Kārlis $4.00; Blūms Krišs $1.00; Blūms Pēteris $5.00; Blūms Jūlijs $3.00; Bokums J. $2.00; Borks E. $2.00; Branševics Mirdza $20.00; Braukis Helmuts $1.00; Breien $1.75; Brikmanis A. $5.00; Briņģis J. $2.00; Brooks 1.25; Brīvkalns Teodors $10.00; Budermanis Alma $1.00; Bruzilis Gunta $1.00; Bruzilis Irēne $1.00; Bumbiers E. $10.00; Bundža Kārlis $5.00; Butka J. $1.00; Caune Viļums $1.00; Cepurnieks L. $5.00; Cērpiņš E. $1.00; Cimermanis O. $5.00; Daģis L. $10.00; Dambergi M. un A. $2.00; Dambergi M. un A. $1.00; Dambergs Jānis $5.00; Dārziņš Edgars $1.00; Dārziņš Teodors $1.00; Dāvis Jānis $2.00; Dāvis Agnese $2.00; Detlavs Kārlis $5.00; Dibrancs L. $2.00; Dimzēns Alfrēds $2.00; Dižgalvis Ilgvars $1.00; Dobelis Jēkabs $20; Dobelis Jēkabs $1.25; Dombrovskis Olģerts $2.00; Dreibergs Leonids $5.00; Druva Ellija $3.00; Druva Jānis $1.50; Druva Kārlis $1.50; Dubovics P. $5.00; Dzelme Vladislavs $5.00; Dzenis Ārija $1.00; Dzenis Jānis $3.00; Dzelzskalns Kārlis $5.00; Dzelzītis Juris un Jānis $8; Eglājs Alfr. $6.00; Egle Richards $6.00; Ekševics Voldemārs $10.00; Eksteins O. $2.00; Eksteins L. $1; Ērglis Lilija $10.00; Ešmanis Elfr. $10.00; Esterliņa Milija $5.00; Filipovs S. $5.00; Freimanis F. $5.00; Frīdenbergs Krišs $2.00; Gagainis Ed. $5.00; Gālītis Olģerts $2.00; Gaumīgs Jānis un Aldona $10.00; Gedrovics Jānis $85.00; Gaidans Ausma $1.00; Geidans Krišjānis $1.00; Gerliņš Voldemārs $1.00; Gernatovskis Edgars $5.00; Gibulis E. $2.00; Glaudiņš Viktors $1.00; Glaudiņš Viktors $1.25; Gleške Lilija $6.50 Graudiņš Altīns $2.00; Grauds Didriķis $2.00; Grietēns Aleksandrs $1.00; Grietēns Zigrīda $1.00; Grībergs K. $1.00; Grīns M. $1.00; Grīns Milda $5.00; Grīnvalds Kārlis $5.00; Grīnvalds Valdis $2; Grunde A. $5.00; Grundsbergs Jānis $1.00; Grundmanis Vizma $1; Gulbis U. $5.00; Gulbinskis Vilis $1.00; Guste Velta $19.00; Gūtmanis Vilis $3.00; Gžibosvkis J. $1.00; Heniņš Arnolds $3.00; Heinz $0.50; Holzman $0.50; Hovel Mudīte $1; Ikstrums Jānis $3.00; Irbe K. $3.00; Irbe M. $1.00.

Irmeis P. $3.00; Iesaliņš Otto $1.50; Jakovics Valters $1.00; Jaunieks Renate $5.00; Janševska N. $5.00; Janševskis L. $1.00; Jansons Olģerts $5.00; Jansons P. $3.00; Jansons Žanis un Marija $5.00; Jasjukevics K. $2.00; Jasjukevičs V. $2.00; Jaunzems Verners $5.00; Jermacāns Jānis $1.00; Jesiks Krišs $1.00; Jirgens Eduards $1.00; Jurjans Jānis $4.00; Kalējs Gunārs $2.00; Kalnājs E. $1.00; Kalniņš A. $3.00; Kalniņš Anita $1.00; Kalniņš Anna $1.00; Kalniņš Elza $5; Kalniņš Pēteris $1.00; Kalniņš Rasma $2.00; Kaņeponis Jānis $10.00; Kanepomis Jānis $5.00; Kaņeps K. $1.00; Kārkliņš Chr. $1.00; Kārkliņš Modris $1.00; Kārkliņš Modris $5.00; Kārkliņš Zigurds $1.50; Kārkliņš Zigurds $1.50; Karlsons Haralds $4.00; Kauķis Jēkabs $2.00; Kauķītis L. $0.30; Kaupiņš Alfr. $1; Kaušs P. $1.00; Kaža J. $10.00; Kerselis Ilmārs $1.00; Kessels Dāvids $5.00; Ķikuts V. $3.00; Kiegelis O. $1.00; Kļaviņš Magnuss $1.00; Kļaviņš Magnuss $5.00; Klīdzējs Jānis $5.00; Klims Marta $2.00; Klingbergs Zigfrids $1.00.

(Turpinājums sekos).

LATVIJA

Pirms dažām nedēļām Anglijas grāmatu tirgū parādījās izdevums ar skaļu reklāmu un lielām pretenzijām. Tā autors — austrāliešu žurnālists Česters Vilmots, grāmatas nosaukums — Cīņa par Eiropu (The Struggle for Europe). Tā vienā rāvienā nokļuva visu pārējo izdevumu priekšplānā, par to runāja, rakstīja, vieni to pēla, citi slavēja.

Grāmatā starp citu lasām, ka Rūzvelts, par Teherānas konferenci runājot, vēlāk pastāstījis, kā viņam izdevies iesmīdināt Staļinu: „Kad Staļins kopā ar mani smējās, es viņu saucu par krusttēvu Džo. No tā brīža mūsu attiekmes bija personīgas. Ledus bija lauzts, un mēs abi sarunājāmies kā cilvēki un brāļi."

Pieminot Kurzemi, rakstīts, ka 1945. gada 3. janvārī, kad no Latvijas bija palikusi neieņemta vairs tikai Kurzeme, Dēnics apspriedē ar Hitleru nav atkāpies no savām idejām „ne par matu". Tā kā rietumnieku gaisa spēki dragā Vācijas flotes bazes un dokus, Austrumbaltijas piekraste esot ieguvusi izšķirīgi svarīgu lomu. Tāpēc vācietim esot jātur Kurzeme, kā arī Klaipēda, Austrumprūsija un Danciga.

Štāba priekšnieks ģen. Guderians turpretim vēlējās saīsināt fronti no Dancigas līča līdz Karpatiem un tādējādi pienācīgi sagatavoties pret nākamo un izšķirīgo krievu ofensīvu.

Tā nu ir iznācis, ka militārais diletants Hitlers (kas par zemu novērtēja krievu spēkus) un politiskais diletants Rūzvelts (kas bija pārāk augstās domās par savu krusttēvu Džo) abi kopā ir radījuši pašreizējo stāvokli pasaulē. Ka tas jāizbeidz, ir skaidrs visiem. Bet izbeigt ir daudz grūtāk, nekā Hitleram un Rūzveltam to bija radīt.

LAIKS

Ar cieņu minot latviešu jaunatnes mācīšanu, „mazāk audzināšanu" šejienes obligātajās skolās, ir tomēr jāliecina, ka ikdienas krietni ilgā brīvajā laikā latviešu zēnus un meitenes audzina — iela. Jaunība necieš tukšuma vai bezdarbības, un tamdēļ arī notiek, ka jaunatnei ielā sāk patikt, viņa ieaug ielā un apaug ar ielas paradumiem. Tas ir briesmu pilns un mums bīstams ceļš.

Samērā īsā laikā teicami izveidotās latviešu svētdienas skolas un skoliņas gandrīz pie katras latviešu kolonijas ir laba liecība vecāku, skolotāju un sabiedrības atsaucībai. Tas ļauj cerēt, ka mūsu spēkos ir gluži tāpat izveidot arī mērķtiecīgu jaunatnes ārpusskolas audzināšanas darbu, lai ar to palīdzētu ģimenei, skolai, baznīcai. Ārpusskolas audzināšanas organizāciju uzdevumu pamatā būtu liekami šādi audzināšanas pienākumi. 1) jaunatnes rakstura īpašību, 2) jaunatnes pašdarbības, 3) sabiedriskās, 4) jaunatnes stājas un 5) latviskās dzīves ziņas audzināšana.

Apsverot reālās iespējas šinī darbā, vispirms jābūt vienis prātis par to, ka pie katras latviešu biedrības, draudzes, latviešu kopas vai organizācijas jānodibina latviešu jaunatnes ārpusskolas audzināšanas vienība. Tas nozīmē, ka visur, kur jau ir svētdienas skolas, jānoorganizē arī ārpusskolas audzināšanas vienība. Nav jādibina divi, trīs vai četri jaunatnes pulciņi, bet tikai viens. — Skauti, gaidas, mazpulki, vai vanagi, ir viena latviešu jaunatnes ārpusskolas audzināšanas vienība, kas pie biedrības, draudzes vai organizācijas var pulcināt visus latviešu zēnus un meitenes, jaunekļus un jaunavas, kam vien ir griba un apņemšanās strādāt.

Ir jāpierod spēki vienot, nevis saskaldīt, jāmācās iecietīgi kopā strādāt, nevis nenovīdībā izklīst. Katrai jaunatnes organizācijai, piemēram, skautiem, mazpulkiem ir labi mērķi, vērtīgas darbības metodes un iespējami lielam jaunatnes skaitam tur arī jāpiedalās.

Igauņu vecie ieceļotāji organizējas

Igauņu veco ieceļotāju iniciātoru grupa Ņujorkā uzsākusi priekšdarbus, lai dibinātu organizāciju, kurā uzņems tikai igauņus, ASV pavalstniekus. Šādai Amerikas pilsoņu organizācijai daudzos gadījumos būs lielāks svars igauņu nacionālo jautājumu kārtošanā. Bez tam jaunā organizācija spraudusi par mērķi atdzīvināt veco igauņu ieceļotāju sabiedrisko aktīvitāti. Līdz ar jauno ieceļotāju ierašanos daudzi no vecajiem igauņiem atvilkušies malā.

Edvīns Mednis

BLAKUS SVEŠIEM KAROGIEM

ATMIŅAS PAR PLKV. BRIEDI UN VIŅA STRĒLNIEKIEM

(Turpinājums)

Par šiem nogrupējumiem bija labi informēts 1918. gadā Maskavas dienās pulkv. Briedis un uz to savstarpējo izrēķināšanos viņš balstīja lielas cerības. Bet sarkanais terrors, kas sekoja soc.-revolūcionāru sacelšanās apspiešanai jūlijā un augustā, iegrūda čekas rokās arī viņu. Un šo terroru, ar savu militāro iejaukšanos, bija netieši sekmējis — Vācietis.

Kreisie soc.-revolūcionāri bija izmēģinājuši roku jau vairākkārt. 1918. g. 21. jūnijā notika strādnieku mītiņš Pēterpils Obuchova fabrikā, kur uzstājās ar runu preses komisārs Volodarskis, līdz viņu ķēra terrorista lode.

Un divas nedēļas vēlāk soc.-rev. izdarīja vēl spilgtāku atentātu, nogalinot Vācijas vēstnieku grāfu Mirbachu. Boļševiku vara toreiz bija vāja, un tā lielā mērā atkarājās no ķeizariskās Vācijas žēlastības. Karš rietumos vēl turpinājās, bet Krievijā bija izveidojies savdabīgs „nekarošanas" stāvoklis. Grāfs Mirbachs jutās Maskavā kā visvarens militārs gubernātors, kura vēlēšanās Ļeņins un Trockis centās nolasīt no viņa acīm.

Skaidrs, ka šāds stāvoklis armijā un krievu tautā nebija populārs, un tā Mirbacha nogalināšana varēja izvērsties par lielu pretkrievisku sacelšanos soc.-rev. rokās, ja tie būtu atbrīvojuši Kremli no vācu sūtņa (zem sūtņa maskas).

1918. g. 6. jūlijā Vācijas vēstniecībā bija ieradies augsts čekas virsnieks Blumkins, lai it kā brīdinātu vēstnieku Mirbachu par terroristu nodomu viņu nogalināt. „Kā tad viņi to domā izdarīt?" — jautājis vācu grāfs.

— Lūk, šādi! — iesaucās Blumkins, izraujot no maksts revolveri un liekot ieurbties pretim stāvētājā vairākas lodes. Pēc tam Blumkins izlēca caur logu un iesēdās viņu gaidošā čekas automobilī.

Šis atentāts bija saskaņots ar vairāku garnizona daļu sacelšanos Maskavā un dažās citās pilsētās. Boriss Savinkovs bija sacelšanos Jaroslavā, kurā pie- [illegible]

Pašlaik Maskavas Lielās operas namā notika Krievijas padomju deputātu 5. kongress, un delegāti soc.—revolūcionāri pasludināja delegātus—boņševikus par apcietinātiem.

Tikko izdevās paglābties Ļeņinam, Trockim, Staļinam un citiem varas vīriem. Bet viņiem Kremļa mūros nācās pavadīt dažas ļoti neomulīgas stundas, jo uzticīgo daļu bija maz un pat tās svārstījās. Tad Trockis nodeva visas militārās pilnvaras Vācietim, un ielās parādījās viņa strēlnieki.

Kā jau sacelšanās sākumā mēdz būt, soc.—rev. vadība bija vāji noorganizēta un chaotiska, un strēlnieki droši sagrāba komandējošās vietas. Līdz ar to no Lielās Operas nama pazuda kreiso soc. sardze, un boļševiku delegāti bija paglābti.

Sākās liela izrēķināšanās, jo ielās atkal parādījās čekisti, kas centās neseno svārstību izpirkt ar 10-kārtīgu nežēlību.

Interesanti atzīmēt, ka nevienā boļševiku vēstures tēlojumā šai sakarā nav pieminēti Vācietis un strēlnieki, bet gan „valdībai uzticami kareivji un čekisti". Vēsturiskas pateicības nekur nav, un tās nevarētu būt arī pasaules banditisma citadelē.

Latvju strēlnieki arī šeit bija cīnījušies par svešiem karogiem, un šādu cīņu beigu iznākums aizvien zināms.

Vēl ir par agru novērtēt šos aktus no vispusīga vēstures viedokļa. Bet mēs nedrīkstam tos novērtēt par zemu no latvju kareiviskās varenības viedokļa. Tas nav pirmais gadījums, ka varena sveštautiešu sauja noteikusi valstu, imperiju un pat režīmu likteņus. Un tas nebūs arī pēdējais.

VĀCIEŠA KARJĒRA UN TĀS SABRUKUMS

Nu plkv. Vācieša karjērai bija visi ceļi vaļā. Un kad sarkanarmija atkāpās zem adm. Kolčaka spēku spiediena, tad Vācieti iecēla par sarkano spēku virspavēlnieku.

Kādu laiku viņam veicās tīri labi, un viņš atsita arī kārtējās intrigas un neuzticēšanās. Bet tad nozāģēja arī viņu. Un nolika uz sarkanā ledus, — kā sarkanās vēstures rakstītāju un profesoru. Beigas jau bija sākušās.

Trockis grāmatā „Mana dzīve" meta, ka viņš lielas iedvesmes brīžos sastādīja kaujas pavēles, it kā Augstākā komisāru un Centrālā izpildu padome nemaz nepastāvētu. Viņam pārmeta arī aizdomīgu domāšanas veidu un sakarus (intrigas pret armijas augstākās vadības personām); bet visos šais apvainojumos nebija nekā nopietna un reāla. Var jau būt, ka pirms gulēt iešanas Vācietis izlasīja pāris lapas no Napoleona memuāriem un savus godkāros sapņus pastāstīja pāris jauniem komandieriem."

Lūk, — arī šeit ir norādījums uz jau minēto Lāča—Vācieša kompleksu, kas sastopams pie tiem Napoleoniem, kas nav visai izdevušies, un par ko mūsu tautai un tās karotājiem nereti ir nācies dārgi samkasāt. Tagad, pēc šīs mazās ekskursijas strēlnieku laiku izskaņās, varam atkal pievērsties strēlnieku lielāko kauju sagatavošanas apskatēm 1916. g. beigu posmā.

TĀ GATAVOJĀS PIRMĀ BRIGADE

Citādi bija latviešu pirmajā brigādē. Tai visi pulki jau bija praktiski iepazinušies ar jaunajiem panākumiem, kā klusi un nepamanīti ar šķērēm nakts tumsā izgriezt ejas vācu dzeloņu žogos.

Tā savā ziņā bija liela māka un māksla. Bija jāmāk pielīst pie žoga, modriem sargkareivjiem nedzirdot un neko nemanot. Bija jāprot labi palīst zem stieplēm, pārklāt tās ar mīkstu drānu un tad klusi pārgriez kā dzelzs „liņu diedziņu", lai nekas neiešķindētos. Rokas sala, pirksti nogura, deniņos pulsēja satraukums, bet eja auga garumā un platumā.

Tanku vēl nebija un tie krievu frontē vispār neieradās nekad. Un to, ko frontes pārraušanā nespēja artilērija, to vajadzēja panākt strēlnieku aukstasinībai un mākai.

Tā arī mūsu vidzemnieku pulks Torņu kalna rajonā gatavojās tuvajām cīņām. Es vairs nevadīju pulka izlūkus, jo biju iecelts par I bataljona komandieri un paaugstināts par stāba kapteini. Toreiz man bija tikai 19 g. un par šiem paaustinājumiem draudzīgi rakstīja prese. Bet gadi un godi toreiz likās blakus lieta. Gelvenais bija gatavošanās, lai godam pastāvētu

Latvju vienības toreiz nebija pierasts, ka bataljona komandieris vada apmācības no zirga muguras, Tā arī pats, pē[c] vadošiem paskaidrojumiem, ņēmu rokās šķēres un lauzos cauri drāšu tikliem.

(Turpinājums seos.)

Agr. A. Jessens, LNAK Saimn. inf. noz. koresp.

Lauksaimniecības atmaksāšanās un izredzes Kanadā

(Turpinājums)

Vietējie lopi pieraduši ziemā dzert no jebkura ūdens krājuma un noderīgu kūti par dažiem desmit dolariem, dažās dienās var iekārtoto jebkurā siena šķūnī, ko daži šeit lepni sauc par „barn" tas ir kūti. Arī vienreizīga dzirdināšana dienā, 20 gr. C. aukstumā un viesuļvētras laikā no jebkuras bedres vai strauta ir pietiekama 27 litru piena ražošanai!

Neticami, ja pats to nebūtu pieredzējis un jau pirmajā mēnesī pārspējis mana tēva „cementa kūts" piena ražas Latvijā...

Tāpat teļi vairs nav jādzirdina 4—6 mēn. ar pilnpienu, bet 3 nedēļas, ceturtajā ned. puse vājpiena un 5. ned. un turpmākajos 2 mēnešos vitaminizēta spēkbarība (Calf meal, sausā veidā) plūs siens plūs ūdens, vēl 2—3 mēnešus klijas un pēc 2 gadiem ir jaunlops kā „bilde". —

2) Sakņkopība: prasa maz kapitālā sākumam, nelielu zemes platību, dod lielu tīrienesu no platības vienības un 100 proc. neto atmaksāšanos par visiem ieguldītiem kapitāliem, resp. ražošanas līdzekļiem, pabalsta lopkopību, var strauji attīstīt.

Vislbākā nozare, tikai ja — saražoto var pārdot un zin ko ražot. Nozares plūsi tomēr ir tik milzīgi, nākotnes cenu un tirgus izredzes samērā drošas, jo nav iespējams pilnīgi mechānizēt un viemēr prasīs trūkstošo roku darbu, ka nekad nebūs par daudz laika veltīts tirgus sameklēšanai un drošāko nozaru pētīšanai.

Tirgus neveiksmes katru gadu atbaida, resp., no ražošanas izkrīt daudzi mazi sakņkopji. Cenas svārstās kā paisums ar bēgumu. Parasti vienu gadu, labā veģetācijas sezonā, cenas zemas. Mazie, atsevišķu sakņu ražotāji atkrīt. Otru gadu sliktākā sezona, ražotāju mazāk, cenas augstas. Daži krīt kārdināšanā, sāk atkal ražot un ja nu piedzīvo atkal vilšanos, tad šoreiz „bise krūmos" uz visiem laikiem. To tikai lielākie un pastāvīgie ražotāji vēlas...

Tāpēc, lai pēc iespējas izslēgtu risku, jārīkojas šā: a) Ilgi un rūpīgi jāpētī vietējo lielāko un mazāko pilsētu tirgi un sakņu cenas. b) Jāaudzē agrās, vidējās un vēlās, par labākām atzītās saknes. c) [illegible] mos, jo lielumtirdzniecība (wholesalers) ar sīkiem ražotājiem nemaz darījumos neielaižas. Vislabāk protams, ja var nodot tieši veikaliem vai pārdot tirgū, bet tas prasa daudz laika tieši sezonā un ne vienmēr atmaksājas. Bez tam lielumtirdzniecībai var sūtīt lielākus kvantumus uz tālākām vietām, 200—300 km. d) Dot tikai rūpīgi šķirotu un iepakotu preci, jo konkurence ir milzīga. e) Jānoskaidro, kādas un cik saknes viet. tirgus tuvumā ražo.

Lai daudziem ietaupītu garo tirgus un cenu pētīšanas darbu, minēšu tās saknes, kurām drošākais caurmēra tirgus, cena un zemākā pašizmaksa (3 gadu pieredzes):

a) tomāti, ja šiem un galotno. Raža uz akru no 8000 stādiem 13—15 tonnas. Bruto ienesa 1200—1300 dol. Kopizdevumi 600—700 dol. (darba spēks visos pašizmaksas aprēķinos rēķināts 35c stundā, kas ir 55 dol. mēnesī pie saimnieka uztura). Stādu audzēšana prasa siltās lecektis, viens logs 6 reiz 3 pēdas, ja pats taisa, maksā ap 6—7 dol. Zem 1 loga izaudzē 150—200 stādu. Saiņo 15 lb. kurvīšos, kas maksā 18c. Sūtīšana atmaksājas līdz 500—1000 klm, caurmērā lielumtirdzniecības cena 1 dol. kurvītis. Ja nav pārāk ražīgs gads arī vairāk un ir drošāka kultūra, jo patērē daudz, stādi prasa daudz logu un 2—3 reiz sezonā jāmiglo vai „jāpūš" ar Bordo šķidrumu vai pulveri (es lietoju pulveri, vienkāršāk).

Vietējie audzē tomātus nesienot. Mazāk darba, bet raža zemāka, kvalitāte sliktāka, puse neienākas,(vajag daudz telpu un uzmanības nogatavināšanai). Atzīstu siešanu, jo neviena sakne nedod vairāk kā 600 dol. no akra. Par puscenu var pārdot arī zaļus tomātus.

Jāaudzē tikai greznas šķirnes, kaut arī raža drusku zemāka. Labākās šķirnes; Harkness, Stokesdale, Valiant, Krūmu — Bounty, Early Chatham.

b) Kāļi (Copu!) Kanadas „nacionālā" sakne, patērē vairāk kā jebkuru citu sakni un cauru gadu! (To nezinot, es pirmā gadā zaudēju lielu naudu). Agrie kāļi, ja izdodas notvert pirmo tirgu (Jaunskotijā beidzamā jūlija nedēļā) maksā 80—100 dol. tonnā). Ziemas lielumtirdzniecības cena 20—25. dol., aprilī — maijā — 30—35 dol. Pašizmaksa (maisos uz lauka 12 dol. tonnā. Kopraža no akra 18—20 ton., tirgum derīgas vidēji lielas un lielas, apaļas, serdes puves un drātstārpu neskartas saknes, parasti puse no kopražas. Pret serdes puvi jāsēj boraks (var dabūt kopā ar nitrofosku) un pret drātstārpiem ieteic nesēt 2. un 3. pēc ilggadīgiem zālājiem.

Labākā šķirne — Laurentian (daudz tirgum derīgo sakņu, vidēji lieli). Ļoti viegli audzējama kultūra, sevišķi izdevīga lopkopības saimniecībās, jo var izvērtēt tirgum nederīgās saknes un lapas. Cena un raža daudz labāka kā cukurbietēm. Tirgus plašs un stabils, bet konkurence, sevišķi vēlājiem — liela. Riska lopkopības saimniecībās tomēr nav nekāda, jo nedarinātu kāļu pašizmaksa ir 7 dol. tonnā.

c) Kāposti. Cena laba, izmaksa ļoti zema, bet tirgus nedrošs, sevišķi vēlajiem, jo patērē maz un audzētāju diezgan. Drošāki ir agrie kāposti, jo stādu izaudzēšana prasa stiklu. Ņemot vērā, ka kāpostus no lecekts izstādot laukā, var turpat stādīt tomātus. Kāpostu izaudzēšana izmaksā lēti. Laukā izstāda maija pirmajās dienās. Agrie kāposti maksā 80—50 dol. tonnā, vidējie un vēlie 40 dol., šogad 50. Vēlie kāposti jāpārdod oktobra beigās — novembra sākumā, jo tad ļaudis iepērkas ieziemošanai. Tikai nelielu daļu ieteicams ieziemot, jo ziemu tekoši var pārdot mazumtirdzniecībā. Marta beigās sāk nākt Amerikas kāposti, un tad vairs tirgus nav.

Kāposti jāpūš pret zaļo tauriņu tārpu ar kādu no kaļķa—arsena indēm, no 2—5 reizes sezonā un agrie kāposti, dažos novados jālaista ar dzīvsudraba bichloridu (1 tējkarote uz stādu).

Šķirnes, agrās — Copenhagen Market un Golden Acre, vēlās — Penstate Ballhead.

Pašizmaksa (uz lauka maisos) 15 dol. tonnā, ražas agriem 10 to akrā, vēliem 15. Lielākas galviņas kā 5—6 lb. tirgus neciení.

Kāļi un kāposti, samērā lētās cenas dēļ rēķinot uz svara vienību, „nepanes" tālu transportu. Izņēmums var būt agrie kāļi un arī kāposti.

(Turpinājums sekos).

LATVIEŠU TRIO VIESOJAS KANADĀ

Dažas atmiņas par Latvijas Konservātorijas biedriem

Bagātīgā Toronto latviešu pavasara sarīkojumu virknē The Latvian Trio — ar šo nosaukumu ansamblis uzstājies plašākai amerikāņu publikai Sav. Valstīs — parādīšanās Toronto būs viens no šīs koncertu sezonas degpunktiem. Tas daudzās koncerta turnejās un sekmīgās debijās ievērojamākās Vācijas un Sav. Valstu koncertzālēs atestējies kā viena no nozīmīgākām latviešu mākslas izpausmēm trimdā. To pavada plašs klāsts cildinošu recenziju no Baireitas, Minchenes, Stutgartes, kā arī no Sav. Valstu pilsētām Indianopoles, St. Luisas, Čikagas u. t. t. 4. aprīlī tas stājies priekšā arī Ņujorkas visizmeklētākai koncertu publikai Town Hall'ē, kurā spēlējuši daudzi pasaulē slaveni solisti. Nešaubāmies, ka debija bijusi sekmīga; par to droši lasīsim recenzijas specializētos Ņujorkas mūzikas izdevumos un mākslas apskatos.

Ja pazīstamais „prof. J. Vītola trio" (V. Ruševics, A. Teichmanis, J. Ķepītis) dibinājās Latvijā 30-to gadu sākumā mūsu lielā vecmeistara tiešā paspārnē un, jāsaka, morāliskā aizbildniecībā, Latviešu Trio (nāca gadus 10 vēlāk) mūziķiem — vijolniekam Viktoram Ziedonim, čellniekam Dzidrim Treimanim un klavierniekam Valdemāram Meļķim, ceļš bija jāizlauž pašiem. Šis ansamblis sastādījās jau Latvijas Konservātorijas laikā, kad visi šie mūziķi vēl bija jauni, nepiedzīvojuši mūzikas studenti, cits pie prof. A. Noriša, cits pie dek. A. Teichmaņa, cits pie prof. A. Daugula. Gribētos atcerēties šos laikus, kad varbūt viens otru pazinām labāk nekā šodien, pēc ilgu gadu bēgulības trimdā, bet mūzikas dziļākie labirinti mums visiem vēl toreiz bija pagalam liels noslēpums.

Vēl spilgti atceros kādu V. Ziedoņa parādīšanos Konservātorijas zālē audzēkņu vakarā priekš gadiem 12—13. Toreiz tas valkāja vēl īsas bikšeles, bet Berio Baleta skatu veica techniski jau diezgan atbildīgā priekšnesumā, zem biklās uzstāšanās varēja manīt vairāk nekā apdāvinātu bērnu, ar mazu tendenci uz zēnisku koķetēšanu ar publiku. Pēdējā, droši vien, ir pagaisusi, un tās vietā stājusies apzinīga nopietno mūzikas formu mērķtiecīga kultīvēšana, kā to liecina Trio pēdējo koncertu programmas. „Brīnumbērna" vietā stājies mūziķis. Pirmās nopietnākās V. Ziedoņa parādīšanās uz skatuves datē ar šo laiku, kad ar lielu pompu un ievērību Latvijas konservātoriju beidza mūsu vijoļspēles „zvaigzne" Olafs Ilziņš. Diez, vai pēdējais pilnīgi attaisnojis uz sevis liktās cerības, toties pirmais drošiem soļiem iet nozīmīgas mūzikālas karjēras taku.

Dzidris Treimanis [illegible] un dvēselē toreiz man likās teikts romantiķis, kādi gan šajā aspektā liekas būt visi čellieki. Arī ekspansīvā daba to rija stipri vien radniecīgu [illegible] lielam skolotājam Atim Teichmanim. Kā visi čellinieki [illegible] spēlēja, galvu atgāzis, acis iemiedzis, kā sapņodams kādās tālās, ēteriskās sfairās. Kā čellinieki tā spēlē, vēl šodien [illegible] ir noslēpums, bet jāsaka, tas daudziem diriģentiem [illegible] sagādā nopietnas bažas. Kaut vai par piemēru, Šūmaņa [illegible] pēdējās daļas čello ka[d]es beigas un reizē ar solistu [illegible] nobeiguma periodu. Tungents allaž izmisis lūkojas uz čellistu, kamēr pēdējais mākslas pārdzīvojumā galvu purinādams šo izšķirīgo mirkli bieži padara par neglābjamas katastrofas sākumu, kurā kā orķestris, tā solists aiziet katrs uz savu pusi. To man gadījies pieredzēt pat ar vairākiem prominentiem čellniekiem. Bet varbūt vainīgi ir „nejūtīgie" diriģenti? Starp visiem Latvijas konservātorijas audzēkņiem Dz. Treimani dažkārt uzskatīja par „visiejūtīgāko", bet jāsaka patiesi, ja mūsu jauno čellinieku saimei, Ingum Nārunam, Jānim Ozoliņam ,spēcīgam „techniķim" Ernestam Bertovskim (palika Latvijā) un, protams, Dzidrim Treimanim, pieskaitām vēl dižos meistarus prof. A. Ozoliņu un A. Teichmani, latviešu čellinieku grupa ir visspīdošākā mūsu instrumentālistu saimē.

Valdemārs Meļķis, vecākais šajā trijotnē, arī Konservātorijas laikā jau bija nobriedušākais. II. RP vidusskolnieki (un -ces!), pie kuru saimes viņš piederēja, toreiz sevišķi sajūsminājās par viņa Šopēna darbu interpretāciju. Arī tas varbūt bija agrās jaunības romantisma gars, bet V. Meļķis centās iedziļināties visplašākās mūzikas problēmās, iestājoties pat prof. J. Vītola kompozicijas klases spec. harmonijas kursā. Kara gaitas šīs studijas pārtrauca, un V. Meļķi vēlāk sastapu Vācijā, karavīru mundierī, A. Dziļuma aprakstītās pelēkajās Tornas dienās. Viņu (relātīvi) laimīgā kārtā bija pievācis Latviešu Frontes Teātris un starp baleta solo un burvju mākslinieka numuru tam bija publikai jāceļ priekšā Lista — Mefisto valsis. Tā arī viņš mocījās ar jautājumu, vai ir zaldāts, vai grāvracis, vai tomēr mūzikants.

Bet pēc šīs lielās gadu atstarpes redzēsim šos trīs tik dažādos, individuāli izteiktos māksliniekus atkal kopā uz koncertestrādes, šoreiz sakausētus nedalāmā vienībā, kāds ir Latvian Trio. Skanīgs, liels un atbildīgs vārds, bet arī nopietni, atzīstami mūziķi ir šī vārda nesēji. Lai viņiem lielās Kanadas turnejas gaitās seno dienu kollēga dievpalīgs!

Tālivaldis Ķeniņš

KANADĀ

SMAGI PIEMEKLĒTA LATVIEŠU ĢIMENE

Kad kara vētras brāzās pāri mūsu dzimtenei un mūsu bīstamākais ienaidnieks draudēja ņemt virsroku cīņā, tad daudzi asarām šķīrās no tēva un mātes, savas dzimtās sētas, atstājot tur savu mantu.

Tā arī Kārļa Siliņa ģimene atstāja dzimto sētu pie Ventspils vecā tēva un mātes ziņā, bet pati izcīnīja ceļu uz Zviedriju, kur domāja nogaidīt dzimtenes atbrīvošanu.

Zviedrijā K. Siliņa ģimene rentēja lauku mājas un turpināja iemīļoto zemkopja darbu. Zemkopja mīlestība bija ne tikai ģimenes galvai, bet arī atvasēm — trīs dēliem.

Kad sāka savilkties jauni kara mākoņi, Siliņa [illegible] izceļoja uz Kanadu un ap[metās] uz dzīvi Vankuverā, B. C. Šeit S. ģimene meklēja [illegible] turpināt zemkopja darbu, [n]eatraduši izdevīgu iespēju, [illegible] gadījuma darbus. La[illegible] dēl K. Siliņš ar vecā[k]u aizgāja meža darbos.

Uz pašiem svētkiem tēva acu priekšā[illegible] koks pārlauza dēlam [illegible] sarežģījumu dēļ kāja [t]ad iegipsēta. Nupat, 29. [illegible] ģimene saņēma bēdu vēs[ti] [illegible] gādīgais tēvs nosists. Ģimenē paliek sieva, trī[illegible]iens vēl mazgadīgs, bet vecs tēvs un māte ar ilgā[m] sagaidīt. K. Siliņš, būdam[s] [illegible] un darbīgs, ir paspēj[is] [illegible] savas mājas, tā nodro[šinot] ģimenei dzīves vietu.

A. Z.

Meiteņu saruna ceļā uz latviešu skolu

Tā bija sagadīšanās, varbūt nejaušība, ka man kādā sestdienas rītā bija jābrauc uz pilsētas centru ar to pašu tramvaju, kurā pēc laiciņa iekāpa divas dzīvīgas latviešu meitenes. Viņas izskatījās bezbēdīgas, rotaļīgas, druscin skaļas savās sarunās, kā jau tādā vecumā mēdz būt. Samaksājušas tramvaj abiļetes, viņas ieņēma vietas tukšajā solā aiz manis. Man patika viņas vērot, bet negribēju pievērst jūtamu uzmanību, jo tas traucētu meiteņu sarunas. Sarunas sākās par diviem zēniem un angļu skolu. Tramvajā sēdošās dāmas kļuva uzmanīgas pret sarunām. Angļu valoda meitenēm ritēja viegla un plūstoša, jo tā saistījās ap viņu piedzīvojumiem skolā, mācībām, skolotājiem un intrigām pret skolas zēniem. Pēšņi viena no meitenēm sacīja: „Tas zēns ir tik nerātns klasē, ka skolotāja viņu cilā no viena sola uz otra, bet man viņš ir draugs. jo es viņam patīku. Kādā stundas starpbrīdī es noliecos pār galdu, lai paņemtu zīmuli, bet viņš pēkšņi mani uz vaiga noskūpstīja."

Pretējā solā sēdošā dāma zīmīgi paskatījās uz mani, norādīdama uz meiteņu sarunu. Nākamā pieturā iekāpa vēl viena latviešu meitene, kura viņām piebiedrojās. Tālāk sarunas turpinājās latviski. Svešā dāma izbrīnījās, ka meitenes nav anglietes un vienaldzīgi skatījās pa logu.

„Kur tu brauc, Brigit?" „Uz latviešu skolu," atbildēja meitene, „un jūs arī?" „Jā, bet ko šodien mācīs?" „Nezinu, diezgan daudz; pagājušā stundā skolotājs stāstīja par Rīgu gari un plaši, uzdeva mācīties latviešu dzejolīti no galvas un kaut kas bija arī no vēstures, būs arī jālasa latviešu valodā."

Trešā meitene pēkšņi iejautājās: „Kas tas par dzejolīti?" Blakus sēdētāja atbildēja: „Nezinu, es gulēju pagājušā stundā. Kad skolotājs mani izsauca, tad es atmodos." Nākošā piebilda: „Es arī nezinu to dzejolīti, un kas par to, lai viņš sauc, mani tas galīgi neinteresē, ko tas skolotājs man var izdarīt!" „Tam nav nekādas nozīmes," atbildēja nākošā: „Pagājušā stundā skolotājs runāja tik garlaicīgi, tikai par Rīgu, par Rīgu, par Rīgu, patiešām varēja izgulēties." „Ko tad viņš īsti stāstīja par to Rīgu, es pilnīgi aizmirsu." „Ak, taču ne tikai stāstīja, bet lika arī pierakstīt. Māra, vai tev ir burtnīca?" „Nē, tēvs gan man teica, lai rakstot burtnīcā, bet tas ir tik garlaicīgi. Man jau šī ceturtā latviešu skola. Pirmo sāku Vācijā, bet tam nav nozīmes, angļi mūsu skolu neatzīst, tas tikai atņem laiku. Nākamo sestdien es nebraukšu uz latviešu skolu, iešu uz angļu sporta klubu. Tur var trenēties skriešanā, lekšanā un dažādos vingrinājumos. Pavasarī būs manai skolai sacensības skriešanā, gribu piedalīties." „Vai tu labi skrieni?" „Jā, bet man daudz jātrenējas. Tur paies diena, bet vakarā iešu uz kino. Rādīs kādu smalku mīlētāju filmu." „Es iešu šovakar uz kino," atbildēja nākamā meitene. „Šovakar arī ir mīlētāju filma, tur daudz skūpstās, es apskatīju bildes, pie tam būs arī laupītāju filma. Andris teica, ka esot vērts redzēt." Trešā meitene nopūtās un teica: „Es gan šovakar iešu gulēt, jo vakar vakarā ilgi lasīju." „Ko tu lasi?" jautāja Māra. „Vakar tēvs man stāstīja par Latviju un iedeva lasīt latviešu grāmatu, un zini, tur ir viss aprakstīts, tur arī par Rīgu ir, tā jau nemaz tik slikta nav, bet es esmu iesākusi vienu angļu grāmatu. Tur runā par spiegiem un mīlestību, bet viņus policija noķer." „Nu tad tu angļu grāmatu lasīji?" „Jā, to es uzliku uz latviešu grāmatas un lasīju, jo tēvs grib, lai es vairāk lasu par Latviju, bet tas tik garlaicīgi. Viņš jau neskatījās tieši manā grāmatā, tikai domāja, ka es lasu latviski. Tiklīdz ar šito būšu galā, jau ir padomā nākamā. Tā maksā tikai 35 centi, ļoti laba grāmata, teica puikas skolā." „Ir jau vēl lētākas," piebilda Māra. „Ak, mums jākāpj ārā," iesaucās meitenes, Tā nākamā pieturā visas trīs meitenes atstāja tramvaju un devās uz latviešu skolu.

Šeit negribu dot nekādus secinājumus par mūsu jaunatni un vecāku liktām cerībām. Atstāstu tikai meiteņu tiešo sarunu. Daudzas mātes un tēvi domā: Ak, mans bērns tiek audzināts tik ļoti latviskā garā. Arī tas atspoguļojās šo meiteņu sarunā. Nedomāju, ka mēs drīkstētu pārmest mūsu jaunatnei, bet, runājot vecā vācu prof. vārdiem, man jāsaka: „un tomēr cilvēks ir šķidrums, kam formu piešķir trauks".

A. Lubāne

Sarkano varmāku valgos

KOMŪNISTA LIECĪBA PAR BRIESMĀM AIZ DZELZS PRIEKŠKARA

(Turpinājums)

Lai nopelnītu uztura devu, cietumniekam jāstrādā izmisīgi līdz spēku izsīkumam. Bet paredzētais spēks prasīja daudz vairāk pārtikas, nekā bija atļauts viņiem izsniegt, un tā spēki drīzi vien noslīdēja, darba normu vairs nevarēja veikt, un pārtiku samazināja. Pie samazinātās pārtikas neizstrādāja vairs ne tik daudz, un to samazināja vēl vairāk un „vainīgo" nolika uz soda diētu, — tikai trīs ceturtdaļ mārciņas maizes dienā, citu neko. Viņš jau bija uzgājis uz nāves ceļa.

Kaut nometnes vadībai nerūpēja it nemaz vergu veselība, tomēr reizi mēnesī notika medicīniskā pārbaude. Pilnīgi kailus vīriešus un sievietes sadzina kopā kādā telpā blakus kancelejai. Kas par cilvēkbūtņu vraku izstādi šajā pliko, drebošo, sabrukušo un izģindušo ķermeņu bazārā! Kukaiņu dēļ ir nodzīts pēdējais matiņš no galvām un visām citām ķermeņa daļām, kauli liekas grib pārplēst ādu. Pēc kārtas katrs nostājas ārsta priekšā, nosauc savu vārdu, ziņo par savu „noziegumu" un soda ilgumu. Viens no ārstiem uzmet ātru skatu tam un patausta viņa sēdvietu. Ja tur ir miesa, viņu ieskaita pirmā kategorijā, t. i., spējīgs izstrādāt augstākās normas, ja tur ir palicis tikai nedaudz miesas, ieskaita otrā, bet ja no sēdvietas ir palicis tikai kauli un āda, viņas īpašnieks dabū trešo kategoriju. Ārsta iedalījums kateorijās nebija pārsūdzams, un ja vergs juta, ka viņam piešķirtās kategorijas darbu viņš nevarēs veikt, viņš zināja, ka ir saņēmis nāves spriedumu. Tas bija vienīgais „medicīniskās" apskates nolūks.

Kamēr vēl kaut drusku ir miesa uz vergu kauliem, kamēr vēl viņi var kaut drusku paiet vai nostāvēt kājās, tos sūta darbos. Tos, kuŗus vairs itin nekur nevar izlietot, sapulcē sevišķās barakās — nāves barakās, no tām neviens dzīvs neiznāk. Bet dažās barakās gaidīja uz nāvi divus, trīs, pat četrus mēnešus; visa viņu dienas uztura deva sastāv no nepilnas puslitras maizes un krūzītes karsta ūdens. Visu dienu viņi pavada notupušies uz grīdas, galvas apsegusi ar kādu lupatu un neredzīgu skatu raudzīdamies sev priekšā, vai gul uz grīdas vāji elpodami. Tas ir Padomijas „vienlīdzības un taisnības" gala produkts.

El Campesino šajā ellē iztur sakarā ar savādu parādību, kas parasta visai Padomju Savienībai, vai tas būtu rūpniecībā, kolchozos, cietumos vai vergu nometnēs: visur grib taisīt rekordus, ja ne vairāk, tad uz papīra. Viņu nozīmē par priekšstādnieku, dod tam samērā jaunākos vīriešus, kam spēka atlicis vairāk, neatrauj no viņu pārtikas devām u. t. t. No savas puses spānietis, pats strādādams, cik spēj, cenšas iekārtot darbus iespējami racionāli, cīnās par to, lai savai brigādei dabūtu lielākas pārtikas devas, neko nenoblēdī no saņemtām devām. Gala rezultātā brigādes un priekšstrādnieka starpā valda saprašanās un uzticība, darba ražība kāpj, normas tiek izpildītas no dienas dienā. Viņus stāda par paraugu citiem vergiem, viņu sasniegumus prasa arī no pārējām brigādēm, lai gan šī darba grupa ir speciāli izlasīta un speciāli uzturēta. Darba dienas garums līdz 14 stundām, bez atpūtas dienām, bez svētkiem, nepārtraukti, kamēr vien cilvēks var izturēt.

Padomija dižojas, ka viņa ir atrisinājusi vīriešu un sieviešu vienlīdzības problēmu. Tas ir taisnība. Viņām ir jāstrādā tikpat smagi kā vīriešiem, viņas soda tikpat bargi kā vīriešus. Vorkutas ogļraktuves strādā arī sievietes. Viņas krauj ogles lielās ragavās un transportē tās, divām vai trijām sievietēm [illegible] ragavu priekšā un velkot līdzīgi zirgiem, bet [illegible]. Ogļu izmaksa cilvēku dzīvībās bija šausmīga. El Campesino aprēķina, ka no viņa brigādes vēl jau bija nostrādājuši trīs gadus un nebija nomiruši ne badā, ne aizgājuši bojā nelaimes gadījumos, kas bija parasta parādība, tik primitīva bija raktuvju iekārta. Kārtējā sprādzienā desmit no viņa brigādes vīriem ir nonāvēti, daži aprakti, bet viņš pats smagi ievainots. Viņu, kā tikai pa daļai apraktu zem ogļēm, izvelk ārā, bet nenemēģina atrakt tos, kas pavisam apbērti. Spānietis ir izmisis, viņš domā, ka ir lauzta viņa mugura, un, ja tas tā, viņš ne tikai stachanovieša darbam, bet vispār nekam vairs nederēs, un viņam būs jāiet uz nāves barakām. Bet viņš grib palikt dzīvs, izbēgt no Padomijas un stāstīt citiem.

Mugura tomēr nav lauzta un viņš sāk izveseļoties. Nenogaidot pilnīgu izveseļošanos, viņu sauc pie nometnes priekšnieka. „Jums jāizpērk jūsu grēks, kalpojot Padomju Savienībai vienā vai otrā veidā. Vai vēlaties apbraukāt nometnes tālāk uz ziemeļiem, stāstīt tur par saviem sasniegumiem un aicināt visus kļūt par stachanoviešiem? Par to jūs atbrīvosim no darba uz sešiem mēnešiem kā nespējīgu." Viņš, protams, vēlējās. Un tā, tulka pavadīts, viņš sāk apceļot daudzas vergu nometnes, kur sev par izbrīnu satiek daudzus no Internacionālās Brigādes (Starptautiskās brigādes, kā komūnistu kaujas vienība Spānijas pilsoņu karā. Ref.) bij. cīnītājiem, kas nelaimīgā kārtā bija meklējuši patvērumu Krievijā.

Viņa stachanovisma propagandista darbs pievērš viņam drīzi kādas sievietes, pārliecinātas komūnistes, uzmanību. Tā ir jaunā un skaistā Vorkutas divu lielāko nometņu komandanta sieva, kas pārzina pārtikas izdalīšanu izsūtītiem. Viņa zina, ka El Campesino ir bijis spāņu pilsoņu kaŗa varonis, bet tagad darba varonis un cīnītājs par stachanovismu, kas viņai ļoti imponē. Viņa pavada to uz izsūtīto mītiņiem, slavē to citiem, iepazīstina visur kā biedru komisāru Pjotru Antonoviču. Viņi kļūst draugi. „Saka, ka spānieši ir radīti tikai mīlai un nāvei," — tā pēkšņi saka kādu dienu. „Nāve un mīla piemeklē katru," — atbild spānietis. Un tā ir tēma Padomju Savienībā, kas viegli pāriet no vārdiem pie darbiem. Viņi kļūst mīļākie, jo nekas nav vienkāršāks Padomijā, kā nonākt intimās attieksmēs ar jebkuŗu sievieti. Tur nav aizspriedumu ne vīriešiem, ne sievietēm, un sevišķi sievietes ir nodevušās vīriešu medībām, precētas vai neprecētas. Komūnisti iznīcināja „pilsonisko liekulīgo tikumību", bet to neaizstāja ar savu komūnistisko, un tādēļ Padomijā valda vislielākā netikumība, teorijā un praksē.

Spānietim no mīlas attieksmēm ar šo jauno komūnisti ir arī savs praktisks labums. Kā jau katrs Krievijā, kam tik ir pieeja pārtikas produktiem, nodarbojas ar melnirdzniecību, tā dara arī Staļina audzēkne. El Campesino viņai palīdz šajā darbā un pats nopelna tukšā, drīzi vien viņam jau ir 18.000 rubļu. Tas ir pirmais solis bēgšanas plānu realizēšanai. Otro soli viņam sagādā arī seksuālās tikumības trūkums Padomijā. Piešķirtiem sešiem mēnešiem tuvojoties beigām, viņam jāstājas ārstu komisijas priekšā, ja viņš grib dabūt jaunu darba iespēja apliecinājumu. Viņš to dara, apbruņojies ar savas mīļākās ieteikuma vēstulēm, adresētām personīgi kādam NKVD ārstam. Un tā viņa tagadējā mīļākā pati iepazīstina viņu ar viņa nākošo mīļāko, jo šis ārsts ir sieviete NKVD kapteiņa pakāpē. Viņas rekomendācijās spānietis tik ļoti izslavēts kā stachanovietis, turklāt, ārste par viņu pati bija dzirdējusi, ka to pieņem ārpus kārtas un sagaida vārdiem: „Ak jūs esat tas slavenais spānietis?" un uzsāk pļāpāt, veselības lietu nemaz nepieminot. Anvils

(Nobeigums sekos)

Dzintars Freimanis

SUŅA MĪLESTĪBA

Kā čūska glumi, salti spīguļi
Zem kakla karājas man pernos salmos
Smags važas loks, kad, tveicē elsodams,
No būdas veros spožos vistu galmos.

Tās dienas atlicis tik sapnis skaists,
Kad, važai norāvies un sētai sprucis,
Pa laukiem blandījos kā bagāts slaists,
Aiz brīves smilkstēdams, aiz laimes jucis;

Kad Tevi saodu, un luncinot
Tu mani gaidīji zem egles klusas;
Cik maigi prati brūnu purnu dot —
Cik kautri nokost ļāvi divas blusas! — — —

Peld mēnešu skumjās mana suņa sirds
Kā toveris pa dziļu, dziļu aku;
Es toku rūgto grūsli, kas man virts,
Un gaidu, vējš lai atnes Tavu smaku.

Bet dienas iet, un Tu vairs nenāc, nē!
Viens naktīs gaudoju zem zvaigžņu saimes
Par to, ka šajā lielā pasaulē
Ir tik maz brīvības un tik maz laimes.

VAI CILVĒKS SPĒJ IESKATĪTIES NĀKOTNĒ?

Vai cilvēkam ir spējas paredzēt nākotni? Vai jums, pašiem nemaz nenojaušot, laiku pa laikam neuzaust dažādu notikumu ainas, kas vēl nav notikušas, bet kas notiek vēlāk, nākotnē?

Ja jūs kādreiz šādu jautājumu uzdotu vien „jau šķiet smieklīgi vai pat muļķīgi, tad varam iedomāties zinātnieku lielo pārsteigumu, kad kāds no viņu darba kollēģiem ne vien uzdeva šo jautājumu, bet pats reizē arī atbildēja, pie tam — ar noteiktu „Jā!" Pēc viņa izteiciena, viņam izdevies atrast mums pazīstamās laika barjeras noslēpumus!

Protams, šeit der atcerēties, ka nākotnes notikumus iespējams redzēt, noteikt iepriekš. Jau kopš gadu simteņiem cilvēki bijuši pārliecināti, ka vismaz daži atsevišķi individi ir apbalvoti pareģošanas, priekšsludināšanas spējām. Bet tagad zinātnieku priekšā bija dokumentāris ziņojums, pirmoreiz apstiprinot šīs lietas zinātniskā aspektā.

Šeit nebija neatbildīga slavas kāra teoretiķa pravietojumi, jo Dž. Viljams Danns, vīrs, kas saskatīja faktus, kur zinātne līdz šim bija redzējusi tikai māņticību, bija pasaulē pazīstamais inženieris, kas konstruēja un uzbūvēja pirmo britu militāro lidmašīnu.

Sajos 24 gados, kas aizgājuši kopš Danns savus atklājumus publicēja grāmatā „Eksperiments ar laiku," izraisījušies karsti strīdi un domu izmaiņas. Psicholoģisti, fiziķi, laji, pārsteigti paverošajās iespējās, ilgu laiku bija satraukti tiem prātiem, vēl neticīgi, taču ieinteresēti! Cēlās tādi, kas Danna teorijas apstrīdēja un noliedza, taču daudzi tās dedzīgi pieņēma un atbalstīja. Dž. B. Pristlijs Eksperimentu ar laiku atzina par vienu no ievērojamākajām gadu simteņa grāmatām. Bet — pievienodamies D. teorijām un oponēdami tām — viņš arī kā viens atzina, ka Danns trāpījis naglai uz galvas, trāpījis ar „elpu aizraujošu gala secinājumu."

Iespējams, ka ikkatram no mums kādreiz darot kādu darbu, raugoties kādā lietā vai piedaloties kādā piedzīvojumā bijusi sajūta, ka šo pašu darbu jau esam darījuši kādreiz iepriekš, šādu priekšmetu esam jau kaut kur redzējuši un ir šī šādā situācijā vai tieši šādu notikumu esam jau kādreiz piedzīvojuši vai redzējuši. Psicholoģisti šo brīnumu izskaidrošanai attīstījuši dažādas teorijas. Viena no tām pieņem, ka cilvēka prāts, apziņa iepretim laikam darbojas līdzīgi teleskopam, radot sajūtu, it kā būtu piedzīvots līdzīgs notikums, stāvoklis, kas īstenībā iestājies, sācies tikai priekš apm. sekundes desmitdaļas, pašlaik sasniedzot cilvēka smadzeņu centru.

Danns nāca ar gluži, fainomenālu izskaidrojumu. Viņš apgalvoja, ka šīs parādības nav nekāda illūzija. Cilvēks patiešām to ir jau iepriekš redzējis — sapnī! Šo atziņu Danns ieguvis pats savos savādajos piedzīvojumos ar sapņiem, vairāku gadu ilgos pētījumos.

Viens no pirmajiem redzējumiem, kas pamudināja viņu pievērsties šīm problēmām un eksperimentēt, bija sapnis, kurā D. redzēja sevi stāvam kādā salā pie kalna pakājes. Dūmu un tvaika mākoņi lauzās caur kalna spraugām. Šī skata pārņemts, viņš šausmās izsaucās: „Dievs, Tēvs, tas kalns taču uzies gaisā!"

Tad darbība pārcēlās uz kādu tuvumā esošu salu, kur D. mēģināja sameklēt kuģus, kas varētu glābt nelaimes piemeklētos cilvēkus. Viņš griezās pie vairākiem franciem, bet tie šķita nepiekrītam Danna glābšanas nodomam. D. atcerējās izsaucies: „Tūkstošiem cilvēku aizies bojā, ja..."

Dažas dienas vēlāk D. lasīja milzīgus virsrakstus pāri laikrakstu pirmajām lappusēm: „Vulkāna posts Martinikas salā. Varbūtējie cilvēku upuri — pāri pa 40.000!"

Tālāk sekoja Mont Pelée briesmīgā izvirduma apraksts, kura detaļas gandrīz 100 proc. saskanēja ar D. sapnī redzētajām.

Viegli tādēļ saprast D. samulsumu: viņš bija sapnī redzējis notikumu, kas patiesi īstenojās nedaudz dienu vēlāk, notikumu, par kuru tam nebija nekādu iepriekšēju ziņāšanu. Viņa redzētie apstākļi un apkārtne, bija pareizi; viņš bija pat pareizi paredzējis, ka darīšana būs ar frančiem.

Danns nebeidza domāt un „lauzīt galvu" par šo savādo notikumu vairākus gadus, līdz nāca cits sapnis, kas viņam iededza gaismu šajā noslēpumainajā lietā un deva pamatu vēlākajai laika teorijai.

D. redzēja sevi ejam pa taku, kurai abās pusēs pletās lauki, apjozti augstu dzeloņdrāšu žogu. Pēkšņi vienā no laukiem tas pamanīja zirgu, kas sāka celties pakaļkājās, neganti spārdīties un trakot, taču, uzmetis skatu augstajam žogam, nomierinājās — to pārvarēt zirga spējās tomēr nebija! Taču dažas minūtes vēlāk, D. turpinot ceļu, tam aizmugurē pēkšņi atskanēja zirga skrējiena troksnis, un, pagriezies atpakaļ, tas ieraudzīja pustrako kustoni lēkšojam tam pakaļ. Tipiskā sapņu bailu skrējienā viņš metās bēgt, pustrakajam dzīvniekam cieši sekojot.

Nākošajā dienā inženieris ar savu brāli devās zvejot. Ceļā D. brālis pēkšņi iesaucās: „Paskaties uz to zirgu!"

Par milzīgu pārsteigumu, D. ieraudzīja to pašu skatu, ko atcerējās no sava iepriekšējās nakts sapņa. Lai gan tas bija atšķirīgs dažās sīkās detaļās, arī šeit bija zirgs, pustrakam līdzīgs, kas kārpījās un cēlās pakaļkājās, gluži kā D. nakts vīzijā.

„Tas ir dīvaini," iebilda D. savam brālim. „Pagājušajā naktī es sapņoju, ka šāds zirgs man dzinās pakaļ, bet — labi! — šķiet, ka šis mūs tomēr nevarēs izbiedēt — šie žogi viņam mazliet par augstiem."

Taču stāsts vēl nebija nobeigts. Kad brālis to pārtrauca ar brīdinājuma saucienu, Zirgs bija kaut kā tomēr izlauzies un lēkšoja lejup, pakaļ abiem gājējiem. Protams, viņiem bija izdevies izbēgt pakaviem, bet D. šķita vairāk satraukts par iepriekšredzējumu nekā par patieso notikumu.

Ar laiku viņš ieguva svarīgu atziņu par vairākiem sapņiem. Minētie sapņi paši par sevi nebija tik dīvaini. Neizskaidrojamākais bija, ka šie sapņi parādījās pirms notikumiem.

Ja viņš būtu redzējis vīziju par trakojošo zirgu vai Martinikas salas nelaimi pēc šiem notikumiem, tas būtu bijis viegli saprotams, bet šoreiz viss bija gluži otrādi. Sakopojot šos un citus pieredzējumus, D. beidzot ieguva atziņu: „Šos sapņos nav nekā neparasta. Tie ir tikai samainīti laika ziņā."

Ko tas nozīmēja? To D., protams, nespēja izskaidrot, bet līdzīgās nākotnes redzējumu vīzijas viņam atgādināja arī vēlāk. Piem., var minēt sapni, kurā tas skaidri redzēja vilciena katastrofu kādā pazīstamā vietā, nedaudz uz ziemeļiem no Firth of Forth Bridge, Skotijā. Vispirms tas ievēroja zālainu laukumu, kurā pulcējās grupiņas cilvēku. Tad D. ieraudzīja apgāzušos uz sāniem vilciena vagonus minētajā zāles laukumā.

Pāris mēnešus vēlāk, 14. aprīlī, slavenais „Lidojošais skots" izskrēja no sliedēm netālu no Firth of Forth Bridge un iegāzās golfa laukā, ko D. jau bija paredzējis iepriekš savā sapnī.

Lai gan šīnī un arī pārējos gadījumos bija viegli pieņemt kādas gaišredzības vai neapzinātu medija spēju iejaukšanos, D. šos notikumus formulēja vārdiem: „Man, acīm redzot, ir neparastas attieksmes, izjūtas attiecībā pret reālitāti, kas šķiet iemeslis tam, ka laiku pa laikam esmu spējīgs piedzīvot, redzēt citādi normālus notikumus, vienīgi nepareizi novietotus laika ziņā, pirms to patiesajam notikšanas laikam."

Bet viņam uzmācas jautājums: vai bija iespējams, ka līdzīgas vīzijas un nākotnes redzējumi parādījās arī pārējiem cilvēkiem?

Kā izskaidrot pēkšņās atcerēšanās, kad pēkšņi jums gadās saņemt gluži negaidītu vēstuli no sen neredzēta, jau pusei aizmirsta drauga un jūs pēkšņi atceraties redzējuši viņu sapnī, tieši iepriekšējā naktī? Ko teikt par gadījumiem, kad cilvēks

(Nobeigums 6. lpp.)

ROMANS

21. turpinājums

„Rītu ir pirmdiena, sajukusī Līzbete. Darba diena."

„Es gribu kāpt baznīcas tornī, vienalga, kurā tornī — katoļu vai luteru. Gribu zināt, kā tas ir — stāvēt visam pāri un bez izsalkuma glūnēt lejā dzīves sajukušā putras grāpī."

„Ak debešķīgā Līzbete — nē, patiesi sametas kauns, kāpēc mēs, divas muļķes, strīdamies. Iedzērušas pāris glāzes vīna un jau nepilnā prātā oderes griežas uz āru ar visām pluškainām vīlēm. Šitāda izdoma — kāpt baznīcas tornī!"

Guste jau smējās: „Reibināsi acis, pētīsi Jelgavu?"

„Pati sevi pētīšu."

„Ak debestiņa, tu vienmēr kā nepilnu prātu. Vai negribi karstu kafiju? Nē? Varbūt uzcept olu? Arī ne. Nu tad karstas desiņas. Es tūlīt uzplucināšu, uzsvaidzināsim sirdis ar sāļāku kumosu, sinepju sīvumu."

„Tik vēlā stundā? Nē, negribu ēst."

„Patiesi vēls," Guste ieskatījās sienas pulkstenī. Cik ātri aizrāpās gliemežu stundas. Sāp galva."

„Nekur tālāk netiku, ātri vai lēni rāpo stundas. Es jau labu laiku, arī laukos, stāvu uz vietas. Kā velku vienu kāju no purva laukā, otra grimst atpakaļ. Iedodi glāzi auksta ūdens. Reibst."

Guste piecēlās, paskātījās spogulī un nopūtās: „Es nestāvu uz vietas, es skreju un eju, bet kā noburtā lokā. Skaties, sveces jau pilinās uz galdauta. Viens gads atkal aizvadīts."

Viņa piegāja Līzbetei un aplika tās pleciem rokas. „Rīts ir gudrāks par vakaru, sirdsmīļā Līzbete. Man ir jābūt atkal tai, kas izrīko un griež visu uz labo pusi. Tev jādodas pie miera, tu gulēsi manā guļamistabā. Durvis būs cieti, rīta trokšņi tevi netraucēs, guli kaut līdz pusdienas laikam. Man nāks dāmas tērpus pielaikot, sākas ziemas sezona, visas nēsās tumšas vilnas drēbes. Es pati ierīkošos tepat uz dīvana, tuvāki savai šujammašīnai."

Guste palīdzēja Līzbetei piecelties.

„Rītu mēs pasāksim kaut ko sevišķu, debešķīgu, dzīve tomēr ir jāpušķo, postam vidū jāsprauž puķes. Kā tanī piemiņas pantu albumā — Vij rozes ap galvu, lai valda prieks! Pagaidi es tev iedošu naktskreklu, un nolikšu pa rokai mīkstās tupeles."

Viņas abas iegāja guļamistabā.

*

Dīķa ielas mājelē, kurā Beņģerienes guļamistabas logi izgāja uz klusa dārza pusi, Putnu mamma, no laukiem atbraukdama, allaž vien bija atpūtinājusi galvu un savedusi kārtībā sajukušās domas. Ne žurkas, ne pašas raizes tur ložņāja apkārt, ne tur bezmiegs mocīja — Putnu mamma gulēja dziļu bērna šūpuļa miegu. Bet šeit, trīsstāvu namā, kur katrs āra troksnis atsitās pret ielas bruģi un skrēja gaisā tieši Gustes logos, te pat lāgā acis nevarēja pievērt. Varbūt vainīga bija arī stiprā kafija.

Jau agrā rīta stundā garām rībināja piena izvadātāja rati, sētnieks ar asu slotu švīkāja ielu, un, kad likās — acis pievērsies īsai rīta snaudai, ielā ieskanējās bērnu spalgās balsis. Viņa piecēlās, šā tā saģērbās un iznāca priekšistabā.

Guste vēl gulēja. Vaļēju muti, rokām zem pakauša viņa vienmērīgā elpā šūpoja savas milzīgās krūtis. Blakus uz krēsla ūdens glāzē atpūtās mākslīgo zobu rinda. Jā, viņa gulēja saldu rozīņu un mandeļu miegu, smaidīja mute, smaidīja glāzē zobi.

„Guste, es esmu jau piecēlusies," Līzbete piebakstīja draudzenes plecam.

„Kas noticis? Pasaki lai uzgaida — Beņģera kundze aizņemta." Gustes plaksti pat nepavārstījās un viņa elpoja tālāk, dziļi un vienmērīgi.

„Man nenāk miegs. Celies augšā, kad saku." Līzbete nopūlējās krietnu brīdi, līdz Guste atvēra acis. Vispirms tās bija stulbas, kas nekā ap sevi neapjēdza, bet tad jau pārvilkās ar dzīvot gribas gaišo spīdumu.

„Vai patiesi es tā aizgulējusies? Labrīt, labrīt, mīļā Līzbete. Kā es nedzirdēju pulksteņa tirkšķi!"

Un tad viņa cēlās. Viņa patiesi un nevis kaut kā staipījās. Cēlās rokas, cēlās viss ķermenis ar plato naktskreklu, daudzajiem kruzuļiem, cauraustām sārtām lentītēm, un cēlās, kāpa laukā no segu un palagu mudzekļa īsās kājas, šļūkdamas pāri istabai modās rīta tupeles. Gustes rokām atvelkot priekškarus, modās arī logi, iezilgana rīta gaisma izpletās gar visām četrām sienām. Modās un iesīcās kafijas kanna, mutes bļodā taškījās ūdens, un Guste, sārta un svaiga, piešļūca spoguļa visu redzīgajai acij un pagrozīja viņa priekšā savas kuplās, vēl ūdens mitrās miesas. „Vai mani gurni nav pati sievišķība, vai manās krūtīs nevar vēl kvēlot mīlestība?" Un viņa iesprauda mutē zobu pērles un uzsmaidīja pati sev. Bet tas jau nebija viss, tagad sākās matu sukāšana. Gustes apaļie pirksti apbrīnojamā paicetībā kārtoja uz pieres sprogas, zieda vaigiem sārtumu, putināja pāri acu grumbām pūdeŗa smaržīgos putekļus, pildīja azotēs un starp krūtīm maijpuķu smaržas. Un līdz galam atvēra vaļā platā skapja durvis, kur glītās rindās karājās visdažādāko krāsu jakas un kleitas. „Kabatas lakati un blūzes — tā mana vājība." Guste šīsdienas pušķojumam izrotājās debesszilu blūzi ar sudraba pogu zirņiem, un no kumodes viņa izcēla vairākus dučus kabatas lakatu un ilgi domāja, apskatīja, cēla pie sejas, līdz izvēlējās sniega balto ar baložu pelēku mežģīni visgarām malām. To viņa dienas prieku un bēdu vajadzībām noglabāja krūšu kalnā un tad, ieplēzdama rokas iedziedājās pa visu istabu: „Līzbete, Līzbete — vij rozes ap galvu, lai valda prieks. Kāds debešķīgs rīts! Ko tu šorīt vēlies brokastīs? Ūdens kliņģerus? Mīksti vārītu olu?"

„Nekā es negribu. Man miegs bija peles astes garumā, tikpat kā negulēts."

„Nekas, gulēsi pusdienas laikā. Mēs tūlīt, tūlīt brokastosim, skaties — kafija jau cilā vāku un veļas pāri malām. Bet tu, lūdzu, uzposies. Es tev iedošu kādu no savām blūzēm. Tas nekas, ka par platu — ievelc svārkos. Katru reizi kad tu atbrauc, man tevi dažas dienas jādīda, līdz tu atkal esi tāda, kāda biji agrāk. Un kādas smaržas vēlies? — maijpuķu, rezēdu vai Tomberga slavenos ceriņus?"

„Man tā mutes ziepju smaka šķebina dūšu."

„Nē, tā tas neiet — smaržo šodien pēc rezēdām." Un jautrā Guste uzšļāca novītušas puķes paskata Līzbetei svaigu dzīvības ūdeni. „Redzi, uzreiz galva pacēlās stāvu augstāk."

Raibā jakā ar piedurknēm kā spārniem Līzbete slābani atsēdās pie galda, kur vēl stāvēja vakardienas glāzes un kliņģeris. „Kafiju gan nedzeršu."

„Nu ko tad? Tēju, pienu? Pienu būsi atdzērusies laukos. Visprātīgākais būtu ja tu dzertu kakao. Debešķīgi, kā man tas neiekrita prātā — skaidrs kakao!"

Darbīgā Guste vakardienas gliemežu stundu traukus salādēja aukstajā cepešu krāsnī, kliņģeri noglabāja pēcpusdienas launagam, skrēja lejā pēc svaigas šī rīta maizes, klāja galdu, trallināja dziesmu un viņas veiklās rokas uzdīdzināja galda vidū rasainas sviesta taurītes — gandrīz īstas meža sūnu dzeltenās gailenes, bļodiņa, ķimenēm piebārstītu un krējuma caurjauktu, biezpienu, no čaumalām izlipinātas olas, pavisam karstus un smaržīgus ūdens kliņģerus un saldskābās maizes šķēles, kurām, Līzbetes zobu trūcīgai mutei par godu, Guste atgrieza garozas.

Laikam pavisam nosmādēt nevarēja Gustes dzīvot prieka māku un Līzbetes mute jau brīžam pavilkās skopā smaidā.

„Sēdām kā divas brūtes. Smiekls nāk."

„Nāk? Man arī." Un viņas abas reizē iespurdzās. Guste smējās ilgi, ar asarām vaigos.

„Jā, bet par ko tu īsti smejies?" Līzbete kļuva aizdomīga.

„Vai es zinu, laikam tāpēc ka tu esi pie manis. Priecīgs skuķes prāts. Smiekli arī pušķo dienu, bet tev katrā ziņā jāapēd viena ola. Mīkstas, ēd uzmanīgi, paņem tējkaroti."

Viņas vēl nebija īsti beigušas mieloties, kad ietrinkšķējās durvju zvans un viena pēc otras sāka nākt Gustes dāmas. Guste atsēdināja Līzbeti zvilnī starp spilveniem, iespieda rokās čaukstīga papīra saldumu turzu un sāka savu dienišķo darbu. Spoguļa priekšā gluži kā pie ārsta te izģērbās kalsnās un tuklās Jelgavas sievas, atsegdamas visas savas vainas un miesu noslēpumus. Dažai viens gurns bija augstāks par otru, un Gustei bija jāzina, kā to nosegt ar drēbes krokojumu, citām nebija nemaz krūšu, bet viņas ar to lepojās, jo tagad bija tāda pateicīga mode, un tādēļ šo Dieva kļūdu viņas gribēja izcelt ar pieguloša tērpa augšgalu. Bet izģērbās arī tādas, kurām pieliecoties no krūšturiem sprāga laukā pogas, un Gustei bija jāgudro, kā piegriezt drēbi, — lai viņas izskatītos slaidākas. Un nevienu Guste nevarēja beigt apbrīnot. Līzbete nesaprata — viņas runīgā mute priecājās ir par kalsnajām kazām, ir par pienīgajām govīm, un visas viņas Gustes acīm šķita daiļas un jaukas, ne velti atvadoties dažas nomutēja labo Beņģera kundzi uz vaiga un, spogulī vēl paskatīdamās, aizgāja apmierināti smaidīdamas. Bet nāca arī dāmas, kas gribēja tikai pašķirstīt modes žurnālus, pajautāt, kāda drēbe labāki derētu šādam piegriezumam un tādam, vai arī tikai pastāstīt jaunākos Jelgavas notikumus. Un tā uzzinājās, ka Sviļa kundze aizbēgusi no vīra, Ūka kungs pazaudējis zelta pulksteni un pati stāstītāja ir jaukās mātes cerībās — ko tagad iesākt ar jau sadiegto brunci, kas drīzi vien būs par šauru?

(Turpinājums sekos).

DVF LONDONAS MEISTARS

Londonas basketbola meistarībā DVF basketbolisti izcīnīja pirmo vietu. Tas ir liels panākums, par kuru ikviens varam priecāties, un tas atkal ir sportā. Lielā panākuma kaldināšanā piedalījās: Riekstiņš (kpt.), Sprogis, Antens, Priedītis, Saskevičius, Šmits, Zakevics un Sprogis A.

*

Par Anglijas latviešu 1951. g. labākiem sportistiem atzīti:

1) A. Kārkliņš (DVF Londona) svaru celšanā,

2) A. Jansons (Cerība) vieglatlētikā un

3) J. Lācis (DVF Birmingh.) šashā.

Vienību sportā atzinības rakstus un balvas saņēmušas: 1) Londonas DVF basketbola vienība par panākumiem angļu un latviešu baskebolā un par latviešu vārda sekmīgu reprezentēšanu ārzemju turnejā. 2) Leičesteras sporta kopa „Banga" sieviešu galda tenisa izlase par sekmīgiem startiem angļu un latviešu meistarības spēlēs, 3) Bradfordas sporta kopas „Trimda" sieviešu basketbola vienība, kas kā vienīgā latviešu sieviešu basketbola komanda trīs gadus no vietas absolvējusi virkni sacensību pret dažādām angļu vienībām.

SPORTS

*

Hamiltonas DV sporta kopa „Sparta" 29. martā savās mājās basketbolā sacentās ar Toronto spēcīgo lietuviešu klubu Vytis, kas 22. martā Toronto Kanadas latviešu B vienībai zaudēja tikai ar 2 p. starpību.

Vytis spēlētāji, kas īsā laikā guva 6:0 vadību, sākumā ar atjautīgiem bloķējumiem un ātriem caurgājieniem pārvaldīja laukumu, gūstot skaistus punktus. Tad hamiltonieši mainīja aizsardzības veidu un uzbrukuma taktiku, ar ko pie metieniem tika Kuncāns, Miezītis, Ansons un Auzers. Rezultāts ar katru mirkli uzlabojās, tomēr zaudēto tik viegli nevarēja izlīdzināt, puslaiks beidzās 36:26, bet spēle 51:50 lietuviešu labā.

Hamiltonas „Spartas" vienībā darbojās līdz tikko no Anglijas iebraukušais R. Kadiķis, kas cīņā, sevišķi pie pretinieka groza, pierādīja, ka „Spartas" vienība ar viņu ieguvusi pastiprinājumu.

Spartas vienībā bija un punktus šādi guva: Kuncāns 16, Ansons 12, Kadiķis 2, Miezītis 12, Leja 2, Treimanis 4, Auzers 2 un R. Bulte 0.

*

Hamiltonas DV Sporta kopa Sparta pilsētas basketbola meistarībā, pēc trīskārtējā zaudējuma, guva pirmo un iespaidīgu uzvaru pret Hamiltonas YMCU, pieveicot to 40:30 (29:20).

PASAULES SPORTA NOTIKUMI

Kanadiešu 26 ledushokejisti no Korejas frontes marta beigās ieradīsies Tokijā, kur vairākās demonstrējuma spēlēs sacentīsies ar japāņu labākām vienībām.

*

Anglija katru gadu ielūdz kādu Eiropas kontinenta valsti futbola valstu sacīkstei Anglijā. Šogad šo godu iemantojusi Beļģija. Spēle notiks 26. nov. Vemblejas stadionā Londonā.

*

Norvēģu sarūgtinājums par amerikāņu ledushokejista Czarnota rupjo izturēšanos olimpiskā ledushokeja turnīrā ir nonācis tik tālu, ka norvēģu laikraksts „Verdens Gang" ierosinājis turpmāk rupjas spēles veidus sporta valodā apzīmēt par „czarnotismu".

*

Parīzē no 26.—29. jūnijam notiks Latīņu kausa izcīņa futbolā, kur bez pašas Francijas piedalīsies Italijas, Spānijas un Portugāles 1952. g. meistarvienības.

Visas spēles notiks Prinča parka sadionā, mākslīgā gaismā.

*

Melbūrnā austrāliete Džeksone 100 jardu skriešanā ar 10,4 sek. sasniegusi pasaules rekordu.

*

Kembridžas—Oksfordas 98. airēšanas sacīkstē šoreiz pārāka bija Oksforda, kuras vienībā bija arī viens kanadiešu students.

*

Anglijas vieglatlētikas savienība savus trīs labākos viegatlētus — skrējēju Banisteru, Vintu un Beileju sūtīs uz lielajām starptautiskajām sacīkstēm maija vidū Losandželosā.

*

Reutera aģentūra ziņo no Šveices, ka Padomju Savienība uzņemta par pilntiesīgu locekli Starpt. ledushokeja savienībā.

*

Austrijas futbola savienība saviem 1951. g. starptautisko spēļu dalībniekiem pasniegs zelta rokas pulkstenus — Austrijas futbola sekmīgā gada atmiņai.

*

Spānijas futbola jaunais vadītājs Davila ierosinājis rīkot spāņu valodu runājošo valstu futbola turnīru pēc olimpisko spēļu parauga.

*

Holandē atkal atklāta jauna brīnumpeldētāja. Tā ir 15 g. v. Els van der Ploeg, kas Amsterdamā 100 m brīvā stilā peldējusi 68,9 sek. Līdz olimpiskām spēlēm viņa spēšot rezultātu uzlabot par vairākām sekundēm.

*

Romas jaunajā stadionā, kas spēs uzņemt 100.000 skatītāju, oktobra mēn. paredzēta Italijas —Urugvajas valstu sacīkste. Pasaules bij. meistars pret tagadējo meistaru.

*

Eiropas smagā svara boksa čempions vairs nav beļģis Karels Sys, kas nesen, pieveicot vācieti Heinu ten Hofu, iemantoja šo reto godu. 38 g. v. Sys Dortmundā 15 g. cīņā pēc punktiem pārsteidzoši zaudēja 26 g. v. vācietim Heinzam Neuhausam, kas ar pareizu taktiku prata cīnīties pret ātro beļģu meistaru. Cīņai, ko vadīja francūzis Vaisbergs, pēc lietpratēju domām vajadzējis beigties neizšķirti, tādēļ pēc cīņas Sysa menadžers iesniedza protestu. Tiesnesis esot vērtējis Neuhausa uzbrukumu, bet ne bij. čempiona aizsardzību. Ja protestu neievēros, Sys Eiropā vairs necīnīsies, bet dosies atkal uz Dienvidameriku.

VEIKALI UN SPORTS SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

Lai cik attīstīts būtu amerikāņu sports, dažreiz tas Eiropas īstam amatieru sportistam liekas svešs un neizprotams. Liekas, pēc Pad. Savienības, kur labākie sportisti ir valsts algoti, ASV ieņems otro vietu pasaulē „profesionālo amatieru" ziņā. Sevišķi tas sakāms par augstskolām, no kurienes arī nāk labākie sportisti. Mazāk populārās sporta nozarēs ASV „profesionālais amatierisms" sastopams retāk, bet arī tur noteicējas bieži ir „biznes" intereses no cita viedokļa. Šinī ziņā tuvāk apskatīsim Savienoto Valstu paukošanas sportu. Paši paukotāji gan būs tīrākie amatieri un visiem pārējiem, bet „veikali" arī šinī jaukajā sportā ruinē visu godīgumu un progresu. Lieta tāda, ka nedaudzi īstie paukošanas skolotāji (pietiekami kvalificētu te nav daudz), kas pa lielākai daļai pelnās arī kā paukošanas sporta piederumu veikalnieki, ir „monopolizējuši" visu amatieru paukošanu, lai sargātu savas peļņas intereses. Sakarā ar paukošanas vājāko punktu tiesāšanas grūtībām, šie uzņēmēji aizmuguriski veikli vada lielāko sacīkšu norisi, un gādā lai uzvarētu tie, kam „vajag uzvarēt," t. i. viņu veikalu reklāmai favorizētie. Par objektīvu tiesnešu kadru un palīdzēšanu jauniem spēkiem (ja tie nav no „pašu veikala") ASV līdz šim nav domāts, Tātad visu paukošanu vada, varētu teikt — „melnā roka." Un ja nu kāds paukotājs gribētu arī iekļūt favorizētā vienā vai otrā šo veikalnieku klubā, tad tas viņam maksā 200—300 dolaru (iestāšanās nauda!). Dažreiz gan, ja ievēro kandidāta sevišķas spējas (kas varētu noderēt veikala interesēm nākotnē) maksas turpat vai atlaižot. — Un tad — reklāma! Tā nu ir bez goda un jēgas. Oficiozā American Fencing pēdējā numurā oficiālā daļā (nerunājot par sludinājumiem) atrodams labs piemērs šim veidam: Georgs Santelli (Nujorkas veikalnieks) nopietni apcerē amerikāņu paukotājiem moderno zobena paukošanu. Un kā! Lūk daži fakti — „viņa tēvs esot nodibinājis" moderno zobena paukošanu Romā, tāpēc italieši „nekad neesot pārspēti" zobena cīņās, un tagad viņš, savā „slavenā tēva dēls," šo pasaules meistaru skolu pārcēlis uz Nujorku. Tekstā, tā starp citu minēts, ka arī ungāri interesējušies un „lūguši tēvu iemācīt viņiem paukošanu." Olimpiskās spēlēs esot uzvarējuši vienmēr tikai Santelli audzēkņi — italieši. Šādai reklāmai nav nekādas mēra sajūtas. Eiropas sportists, kas pārzina arī paukošanas vēsturi, gan būs ļoti pārsteigts par šo „ģēniju saimi," jo fakti ir nepielūdzami. Piem., kopš 1908. gada gan nepārtraukti olimpisko sacensību uzvarētāji zobena cīņās ir bijuši ungāri (44 gadus!) un pirms 1908. gada uzvarētāji trijās pirmās Olimpiskās spēlēs bijuši: francūzis, kubānietis un grieķis! Un kaut arī šie ļoti spēcīgie pierādījumi apgāž visas Santelli meļu ziņas — tas viņu netraucē turpināt reklāmu. ASV sportistiem Santelli raksts liksies ticams, jo viņi neinteresējas par sporta vēsturi un notikumiem pagātnē ārpus ASV. Viņu stāja bieži nav izprotama Eiropas sportistiem. Par to citā rakstā. Z. K.

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. mājās — RI 3670

ZVANĪT NO PLKST. 11 VAK. LĪDZ 8 NO RĪTA

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos, kā arī SAGĀDĀ AIZDEVUMUS nekustamu īpašumu pirkšanai

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE BROKER

219 DANFORTH AVE, TORONTO, TEL. KANTORI HA 1192

LU NACIONĀLO VIENĪBU SAVIENĪBAS

visi locekļi ar piederīgiem laipni lūgti ierasties uz

GROZIŅU VAKARU

Toronto, Sv. ANDREJA BAZNĪCĀ, š. g. 19. aprīlī, pl. 6. vak.

Tuvāka informācija pa tel.: MI 1873 M. Čope MO 4143 Ž. Epners

(717) Iniciātori

DV HAMILTONAS NODAĻAS DRĀMATISKĀ KOPA
UZVEDĪS JAUNIESTUDĒTO

MĀRTIŅA ZĪVERTA komēdiju 3 cēlienos

KĪNAS VĀZE

Režisors E. JURŠEVSKIS

Izrāde notiks 13. aprīlī, plkst. 17, 213 James St., No.
CENTRAL HALLES TELPĀS

(760) DV Hamiltonas nodaļa

DAUGAVAS VANAGU APVIENĪBAS MILWAUKEE (WIS)
LIELDIENAS SVĒTKU SARĪKOJUMS

1952. g. 13. aprīlī, pl. 18, N A auditorijā (lielajā zālē), 3116 North Ave

PROGRAMMĀ:

1. A. Brigaderes 1 cēl. komēdija «ČAUKSTENES»
Rež. M. Valteres-Einbergas iestudējumā

2. Latviešu dziesmas A. Vanagas, V. Mednes un DV Apv. Milvokijas vīru dubultseksteta izpildījumā. Dirig. V. Aparjods. Pie klavierēm B. Kreišmane

3. DEJA. Orķestris izpildīs arī latviešu tautas deju mūziku.
GROZIŅU VAKARS. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem
(762) sākot no $1.00, bērniem puscena. VALDE

LATVIEŠU SPORTA APVIENĪBA KANADĀ un LATVIEŠU YMCA
rīko Pirmos Lieldienas svētkos, 1952. g. 13. aprīlī, plkst. 7. vak.
Sv. Andreja baznīcas zālē, Toronto

BRĪVMĀKSLINIECES
ELFRIDAS KARLSONES-KUKAINES KONCERTU

Pie klavierēm komponists T. ĶENIŅŠ. Ieeja $1.00 (755)

MĒBEĻU VEIKALS

Bagātīgs jaunu un lietotu mēbeļu krājums dzīvokļiem un kantoriem p. p.:
kanapē, paklāji, šujammašīnas, gultas, ēdamistabu un virtuvju iekārta, pianino utt.

ATVĒRTS KATRU DARBDIENU LĪDZ PL. 8 VAK.
RUNĀ ARĪ KRIEVISKI.

QUEEN WEST FURNITURE Co,

587 Queen St., W., Toronto, Ont. Telef. WA 6812

Nav Lieldienu svētku bez Pascha's ēdiena!

ARVIEN SVAIGA, TIEŠI NO PAGATAVOTĀJA

Biezpiens, 1 lb = $0.20 + porto. Gatavs Pascha's ēdiens
½ lb TRAUCIŅĀ PAR $0.30 + PORTO
izsūtām pret tūlītēju samaksu vai uz pēcmaksu (750)
W. TOSS, SWISS-CHEESE-FACTORY, Campbellford, Ont.

Lieldienām tuvojoties, domājiet par dāvanām

ZALINSKAS

803 DUNDAS St., W, Toronto, Ont.

BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ PIEDĀVĀ: kungu, dāmu, bērnu apģērbus, kurpes un galantērijas piederumus

Latviešu valoda. Latviešiem uz visām precēm atlaide
(753)

LONDONAS AVĪZE

ABONĒJIET UN LASIET!

Tā patlaban ir plašākais un lētākais Eiropas latviešu laikraksts, kas iznāk reiz nedēļā — piektdienās. Ar savu 8 lapaspušu plašo un bagāto saturu tā jums palīdzēs uzturēt sakarus tiklab ar latviešu dzīvi un centieniem Eiropā, kā arī ar lielās pasaules notikumu attīstību.

ABONĒŠANAS MAKSA

Kanadā un Sav. Valstīs:

1 mēn. — 0,70 dol.; 3 mēn. — 2,00; 6 mēn. — 3,75; 1 gads — 7,50; gaisa pasts: 1 m. — 1,30; 3 m. — 3,80; 6 m. — 7,25; 1 gads — 14,50.

PĀRSTĀVJI:

V. Ziediņš, 218 Greenwood Ave, Toronto, Ont. Canada.

E. Dobelis, 503, 2nd Str., N. W., Waverly, Iowa, USA.

R. Krūklītis, 1201, E. Grand River Ave., East Lansing, Mich. USA.

Redakcija un ekspedīcija:
72, Queensborough Terrace, London, W. 2., Gt. Britain.

Pieprasiet paraugeksemplārus. (698)

JAUNĀKĀS

un arī agrāk iznākušās

GRĀMATAS

plašā izvēlē piedāvā

R. KRŪKLĪŠA

GRĀMATNĪCA

1109 E. Gr. River Ave
East Lansing, Mich., USA
(697)

TORONTO LATVIEŠU NACIONĀLAIS TEĀTRIS

RĀDA OTRĀS LIELDIENĀS, 1952. G. 14. APRĪLĪ, PL. 6 PP. Sv. ANDREJA BAZN. ZĀLĒ

ANNAS BRIGADERES pasaku 7 tēlojumos

SPRĪDĪTIS

Režisore MILDA BĒRZIŅA
Dekorātors JĀNIS SUKURS

Bērnu rotaļas vada IRMA KAJAKA-ĶENIŅA, dziesmas — J. DZEGUZE

Biļetes iepriekšējā pārdošanā Lotus puķu veikalā 854 Bathurst St., un Sv. Andreja baznīcā mācītāja darba telpā no 2. apr. Biļešu cena: bērniem līdz 14 gadiem $0.50, pārējiem $1.50

Izrādes atkārtojums piektdien, 18. aprīlī, plkst. 17.15 vakarā

(690) Pirmā Latviešu Ev.-Lut. draudze Toronto

LATVJU GRĀMATAS

PAVASARA KATALOGS

pieprasāms apgādā un visās grāmatnīcās.

Latvju Grāmata,
Waverly, Iowa, U. S.
(713)

Tautietes!

Esmu vidēja auguma tumšmatis, 35 gadus vecs. Vēlos iepazīties ar tautietēm īstā precības nolūkā, neizslēdzot atraitnes un šķirtenes ar vienu bērnu. Vēlams foto attēls.

Rakstīt: Jānis, Box 127, Bissett, Man. (761)

KUNGS, 43 g. v., nopietna, klusa rakstura, vēlas rast saticīgu, sirsnīgu dzīves līdzgaitnieci — nesmēķētāju. Sniedzot īsas ziņas par sevi, lūdzu rakstīt uz šī laikraksta kantori ar of. Nr. 752.

IZDODAMAS 2 nemēbelētas istabas ar lielu verandu 2-3 cilvēkiem ar mazu bērnu līdz 3 g. v. un 1 mēbelēta istaba 1 personai High Park rajonā ar virtuves lietāšanu. Zvanīt RA 9075. vai JU 1046, Toronto. (749)

IZDODAMAS istabts ar vai bez mēbelēm ar vārīšanas iespējām. Zvanīt pēc pl. 5 vak. MI 4386, Toronto. (759)

IZDODAMAS istabas ar un bez mēbelēm. Telef.: RI 3609, Toronto. Zvanīt pēc pl. 6,00 vak., svētdienās visu dienu (757

RAKSTĀMMAŠĪNAS

ar un bez latviešu taustiņu iekārtām, kā arī augstvērtīgas rakstāmmašīnas lentas un ogļu papīru piedāvā

ALEKSANDRA KĀNBERGA

rakstu un dažādu pakalpojumu
596 Sherbourne St., Toronto,
Telef. RA 7149. (758)

MEKLĒ

KRISTAPU MAJORU

lūdzu rakstīt. „Excalibur" Hostel, Alsager. Stoke-on-Trent. Gr. Britain. (756)

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Nujorkas latv. ev.-lut. draudze

Lielā piektdienā, 11 .aprīlī, pl. 9 vak., Betlemes baznīcā dievvārdi un Mocarta Rekviema uzvedums Bruno Skultes vadībā. Draudzes koris 52 balsu sastāvā, 4 solisti: Helena Vlašeka — soprāns, Herta Lūse —mecosoprāns, Igors Egle — tenors un Boriss Piekalnītis — bass; papildināts latviešu stīgu orķestris un ērģeles. Labprātīgi ziedojumi pie ieejas. Pirms tam dievgalds. **Māc. R. Zariņš.**

Lieldienās, 13. apr. svētku dievkalpojums Betlemes baznīcā, pl. 3 pp. **Māc. R. Zariņš.** Vakarā, pl. 6 Mocarta „Rekviems" atkārtojums Sv. Jāna baznīcā, 1343 Fulton Ave., Bronksā.

Port Vašingtonā, L. I., Nujorkas draudzes dievkalpojums ar dievgaldu Lielā Piektdienā, 11 apr., pl. 7 vak. **Māc. F. Treus.** Dievkalpojumi notiek Pestītāja (Our Savior) baznīcā. — Lieldienās, 13. apr., pl. 2 pp. svētku dievkalpojums. **Prāv. J. Kullītis.**

Svētdien, 20. apr., pl. 3 pp. Betlemes baznīcā **Māc. A. Ozols.** Svētdien, 27. apr., pl. 3 pp. Betlemes baznīcā. **Māc. R. Zariņš.**

Čikagas latviešu Ev.-Lut. sv. Jāna draudzes, 1540 N. Spaulding Ave (3300 W. North Ave),

Lielās Piektas dievk. ar dievgaldu 11. apr.. pl. 5,30 vakarā.

Lieldienu dievkalpojums 13. apr., pl. 3 pp. Jauniešus, kas pavasarī vēlētos iesvētīties, lūdz pieteikties pie māc. G. Straumana, 1144 N. Kedzie Ave, draudzes namā. Tel.: Dickens 2 - 9418. Jauniešu iesvēte notiks Ģimenes dienā, 11. maijā, pl. 3 pp. Sv. Jāna draudzes bazars notiks 20. apr., pl. 1 dienā. Hull House telpās. Domājiet par bazara mantām un mudiniet savus draugus. Bazara atlikums laus palīdzēt tiem, kam klājas grūti.

Šarlote, N. C. Lieldienu svētku dievkalpojums notiks š. g. 13. aprīlī, plkst. 3 pp., Sv. Marka ev.-lut. baznīcā. Dievkalpojumu vadīs **māc. V. Liventāls.** Pie ērģelēm — H. Lindemanis

Šarlote. N. C. Š. g. 27. aprīlī, plkst. 3 pp. dievkalpojums Sv. Marka ev.-lut. baznīcā. Diekalpojumu vadīs **māc. V. Liventāls.**

DIEVKALPOJUMI KANADĀ (LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZES)

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So. Hamilton, Ont. t. 70136). **Otavā** Zaļajā Ceturtdienā, 10. apr., pl. 7,30 vakarā dievkalp. ar dievgaldu sv. Pētera b.; **Vindzorā,** 13. aprīlī.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland Str. Winnipeg, Man.). **Vinipegā** 11. aprīlī, pl. 4 pp., Lielās Piektdienas dievkalp. ar dievgaldu sv. Pētera b.

Māc. V. Šefers (659 Piccadilly Str., London, Ont.). **Londonā,** š. g. 11. aprīlī, pl. 4 pp. Lielās Piektdienas dievk. ar dievgaldu Trīsvienības b. **St. Katarinā,** š. g. 13. aprīlī, pl. 1 pp. Lieldienu sv. dievkalp. ar dievgaldu Kristus b.

Lūdz pieteikties iesvētes mācībai.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E. Hamilton, Ont. t. 93410). **Hamiltonā,** Lielā Piektdienā, 11. apr., pl. 5 pp. dievkalp. ar dievgaldu; Pirmās Lieldienās, 13. aprīlī, pl. 1,30 pp. dievkalp. ar dievgaldu. Pēc dievkalp. b-cas apakšējā zālē Jaunatnes pulciņa teātra izrāde „Kāda Krusta Zīme". Abos dievkalp. dziedās soliste Zemīte—Plostniece. Dievkalpojums notiek Trīsvienības b. (18 Victoria Ave. So.).

Māc. E. Lange (28 Morris Str. Halifax, N. S.) **Halifaksā,** Lielā Piektdienā, 11. apr. dievkalp., pl. 11 no rīta Augšāmcelšanās b. 10 Allen Str.

Māc. A. Briedis (17 — 8th Str. Noranda. Que. t. 2036 J). **Norandā,** Lielā Piektdienā, 11. apr. dievkalp. ar dievgaldu, pl. 6,15 vakarā United b. un Pirmās Lieldienās, 13. apr., pl. 4 pp., dievkalp ar dievgaldu United b.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto. Ont. t. LO 2510). **Toronto Sv. Jāna b., 274 Concord Ave.** Zaļā Ceturtdienā, 10 ap. rīlī dievkalp. ar dievgaldu, plkst. 6 vakarā; Lielā Piektdienā, 11. aprīlī, dievkalp. ar dievgaldu, plkst. 4 pp.; Pirmās Lieldienās, 13 ...

Svētdienas skola. Dievgaldniekus lūdz iepriekš pieteikties.

Māc. A. Čops (118 Isabella Str. Toronto. Ont t. MI 1873; baznīcā PR 1563). **Toronto Sv. Andreja baznīcā,** Lielā Piektdienā, 11 aprīlī, pl. 5 pp. dievk. ar dievg. Fragmentus no Mocarta „Rekviēma" atskaņos E. Weskimetsa (sopr.), E. Sedliņa (alts), Ž. Zentiņš (tenors), P. Geistauts (bar.) un T. Ķeniņš (ērģeles). Dievgaldnieki lūgti iepriekš pieteikties pie mācītāja. Pirmās Lieldienās pl. 10 rītā dievkalpojums.

Māc. E. Caune (10827 — 114 Str., Edmonton, Alta) **Edmontonā,** Lielā Piektdienā, pl. 1 pp., dievkalp. ar dievgaldu; Pirmās Lieldienās, 13. apr., pl. 4 pp. Visi dievk sv. Jāna baznīcā. **Kalgarijā,** Lielā Piektdienā, 11. apr., pl. 8 vakarā dievkalp. ar dievgaldu. **Leibridžē,** Klusajā Sestdienā, 12. apr., dievkalp. ar dievgaldu Kristus Trīsvienības b.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd. Monteral, Que.) **Monterālā,** Lielā Piektdienā, 11. aprīlī, plkst. 4 pp. dievkalp. ar dievgaldu. Soliste Natalija Valdovska. Pie ērģelēm K. Hartmanis. Iepriekšēja pierakstīšanās pie dievgalda pirms dievkalp. b-cas zālē: Pirmās Lieldienās, 13. apr., plkst. 4 pp., dievkalp. Solists Alberts Melderis Dievkalpojumi notiek Redeemer b. 285 Clarke Ave. Westmount.

Māc. K. Avotiņš (1091 West 8th Ave. Vancouver, B. C.) **Vankuverā,** 11. apr. Lielās Piektdienas dievkalp. ar dievgaldu pl. 3 pp.; 13. aprīlī Lieldienu dievkalp. pl. 3 pp. ar dievgaldu Dievkalpojumi notiek Redeemer b., 8 avenij. un Prince Edward ielu krustojumā.

Māc. H. Kušils (39 King Str. Kirkland Lake, Ont. t. 2811—W.) **Kirkland Leikā** 11. apr. Lielās Piektdienas dievkalp., pl. 5 pp.; 13. aprīlī Lieldienu dievkalp. ar dievgaldu pl. 2 pp. Svētdienas skola katru sestdienu no pl. 10 līdz 12.

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

KATOĻU DIEVKALPOJUMS TORONTO notiks Lieldienās, svētdien, 13. aprīlī, plkst. 11,15 Newman Kluba baznīcā, 89 St. ...

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.

M. Blukis, c/o Mr. Knopflo, 624 Boehlke St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

E. Dravenjeks, 485 Nostrand Ave., Brooklyn 16, NY USA un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

V. Puriņš 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runikis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5. Wash.

Jullijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.

J. Sobojevskis, 2711 „W." St. Lincoln, Nebraska.

F. Smits, 19 Prospect Str., Poughkeepsie, N. Y.

J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tīrauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27. Ohio.

Rev. J. Turks 1251. W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADĀ:

I. Bairaks, P. O. Box 1008 Sta. C. Toronto 3, On.

A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.

A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto, Ont.

E. Jurševskis, 108 York St., Hamilton, Ont.

A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourne St., Toronto. Tel.: RA 7149.

Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2068

H. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton. Ont.

Arturs Kivitis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.

L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3804

K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.

V Teteris, 87 Lebel Ave, Apt 2 Kirkland Lake, Ont.

V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Lue Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

„Ulubele" jauniešu žurnāls, (13b) Murnau/Obb. Postfach 19.

Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM 5.- 3 mēn.: DM14.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 12 Queensborough Terrace, London W2

Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēneši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.

Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 292, Koebenhavn, Danmark.

Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Mr. O. Sakārnis, „Latvju Vārds" Postbox 15079, Stockholm.

Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:

DV A — A valde. Mr. H. Lauva, P. O. Camberwell North., Vic.

DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Lielkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.

Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.

Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.

Abon. maksa: trimstris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss ....

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

STAĻINA ATBILDE

50 amerikāņu laikrakstu izdevēji, apceļojot Eiropu un Vidējos Austrumus, atceļā uz ASV bija nodomājuši iegriezties arī Maskavā un tur pie reizes intervēt „visdemokratiskākās" valsts premjēru Josifu Staļinu, lai noskaidrotu viņa viedokli pašreizējās starptautiskās politikas aktuālajos jautājumos. No Istanbulas viņi nosūtīja Staļinam telegrammu, kurā aprādīja savu nodomu un lūdza piešķirt atļauju ierasties Maskavā. Protams, labi domātais lūgums palika neatbildēts.

Pazīstot Staļina vārdus un darbus, varam iedomāties viņa neatbildēšanas iemeslus: droši vien avīžnieku grupā nebija neviena Kremlim uzticīga vīra un neviena Nimoelera, uz kuŗiem varētu paļauties, ka tie „laimīgo strādnieku" valstī redzēto un dzirdēto, atgriežoties „kara kūdītāju" un „bakterioloģiskā kaŗa vešanas" zemē, attēlos staļiniskās „objektīvitātes" garā.

Tomēr uzņēmīgie amerikāņi neatlaidās un savu lūgumu uz Kremli telegrafēja arī no citām pilsētām, bet — velti. Beidzot vienam no grupas dalībniekiem prātā iešāvās „lieliskā" doma — Staļinu nointervēt telegrafiski. Tā arī darīja: pa telegrafu nosūtīja 4 jautājumus, uz kuŗiem saņēma Staļina atbildes, kas mūsu lasītājiem jau zināmas.

Šoreiz, kā par brīnumu, citkārt Rietumu valstsvīru jautājumiem atbildēt gausais Staļins nevilcinājās nemaz. Domājams, ka saņemtie jautājumi Staļinam būs patikuši un nākuši īstā laikā. Varbūt pat Staļina atbildes bija jau paredzētas līdzīgiem „jautājumiem" Pravdas „korespondentam", ar kuŗa starpniecību sarkanais diktātors mēdz sazināties ar zemēm šaipus dzelzs priekškara, kad viņam tās „svarīgs" sakāms. Tā, piem., pirms gada, kad Sarkano Ķīnu neuzņēma Apv. Nācijās, Staļins šādā „intervijas" ceļā piedraudēja sabiedrotos noslaucīt no Korejas pussalas jūŗā un dažus mēnešus vēlāk apstiprināja savas pirmās atombumbas sprādzienu. Tātad — draudēja.

Bet pēdējā intervijā amerikāņiem draudu elements atkritis: lūk, tagad kaŗa izcelšanās briesmu neesot un komūnisms ar kapitālismu varot sadzīvot kā labi kaimiņi, arī viņam nebūtu nekas pretī apspriesties ar Rietumu „lielajiem". Kāpēc gan tagad, kad top Eiropas aizsardzības spēki, kad Rietumu bruņošanās plāni no kabinetiem aizceļojuši uz rūpnīcām, kad Rietumvācijas iesaistīšana Eiropas aizsardzības sistēmā jau īstenojuma sākuma stādijā, kāpēc gan vēl nesen barga kabinetos un kristīgās cilvēces tiesātājs Josifs Staļins pēkšņi mainījis savu taktiku un kļuvis miera pravietis?

Un atkal jāsaka, ka pazīstot Staļina vārdus un darbus, nav problēma rast apmēram pareizu atbildi: viltīgais boļševiks, īstenojot ļeņinisma — staļinisma pasaules iekarošanas teorētiskos priekšrakstus atkal sācis meklēt vientiesīgus vīrus, kas tik viegli iebiedējami un iepriecināmi. Nav jāaizmirst, ka saskaņā ar šo teoriju kapitālistiskās pasaules iznīcināšanu komūnisti veic pakāpeniski, sistēmatiski, plānveidīgi. Ejot šo ceļu un gūstot panākumus, komūnisti apgalvoja, ka iznīcinot privātkapitālistisko iekārtu Krievijā, vēl nenozīmējot, ka komūnisms nevarētu draudzīgi sadzīvot ar kapitālismu ārpus PSRS robežām. To pašu viņi atkārtoja iznīcinot demokratijas Čechoslovakijā, Ungārijā, Balkanu valstīs un Ķīnā. Šī ir boļševiku audzētā kaŗa panākumu formula, kas viņiem devusi tikai plūsus. Šī ir tā pati Ļeņina formula, ar kuŗas palīdzību atklāta sadursme ar kapitālistisko pasauli jānovilcina līdz pēdējai iespējai.

Un tagad, pa divi lāgi izmēģinājis mazāk noderīgo draudu formulu, kas rezultātā deva mīnusus, Staļins atkal operē ar labi pārbaudīto „saprašanās" formulu. Patiešām, vai nav savādi: visas cilvēces acu priekšā, lietojot vienu un to pašu paņēmienu, iznīcināja veselu rindu demokratiju, nepārprotami apdraud visu cilvēci un tomēr daudzi vēl viņam arī tic — tic, ka saprašanās un sadzīvos, pat tagad, pēc bēdīgās pieredzes Korejā, Indoķīnā, Irānā, Ēģiptē u.c.

Atsaukmes uz Staļina atbildi jau parādījušās presē. Ečesons saka: „nekā jauna," daži Eiropas valstsvīri domā: aģitācija, bet Anglijas ārlietu min. sekretārs jau paspējis paziņot, ka Čerčils esot gatavs doties uz Maskavu ievadīt tiešas sarunas ar Staļinu, ja tām varētu būt panākumi.

Sensācija palaista, brīvā cilvēce savilpota... bet sarkanais despots Josifs Staļins, noslēpies aiz Kremļa mūriem, čekistu apsardzībā savu „taisnības" pasauli projektē tālāk. Ar „sadzīvošanas" formulas palīdzību viņš kļuvis cenu noteicējs pasaules politiskajā tirgū. Un vientiesīgie šaipus dzelzs priekškara ir liktenīgi ielās birzās meklēt, kas pa starpām ierauj ar brīvās cilvēces un savas nelaimes lēses.

Č

O. DĪKA GRĀMATNĪCAS
JAUNĀ ADRESE IR
R.2. WAVERLY, OHIO

JAUNĀKĀS GRĀMATAS	broš.	ies.
Zeberiņi M. un Dz. — ŪPJI, romāns	2.40	3.00
Kroniņš J. A. — CITADELE, romāns	2.90	3.60
Brigadere A. — PASAKU LUGAS	3.25	4.25
Plūdonis V. — DAIĻDARBU IZLASE	2.40	3.00
	—	3.50
Akurāters J. — DEGOŠĀ SALA	—	1.10
Salna E. — BADA BIEDI, kaŗa stāsts	1.60	2.10
Širmanis J. — PIKSTITE	—	2.50
Kestners E. — EMILS UN BERLĪNES ZĒNI	—	1.50
Hamsuns Kn. — VIKTORIJA	—	2.60
Gunarsons G. — BORGU DZIMTA	2.40	3.00
Svifts Dž. — GULIVERA CEĻOJUMI	2.40	3.00
Tagore R. — GĀJU PUTNI — ZELTA LAIVA	1.60	2.10
Dostojevskis F. D. — BRĀĻI KARAMAZOVI, 1—3 kopā	7.50	8.25

Pieņem pasūtījumus J. RAIŅA un K. SKALBES KOPOTIEM RAKSTIEM. Grāmatas izsūta nekavējoties (754)

TORONTO, VECĀKAIS LATVIEŠU GAĻAS UN PĀRTIKAS PREČU VEIKALS

PIEDĀVĀ NAMAMĀTĒM BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ SVAIGU GAĻU, kā arī PAŠU GATAVOTUS GAĻAS IZSTRĀDĀJUMUS.

MEDNIEKU, TĪRINGAS, KURZEMES, DŪMU UN KNAKDESIŅAS, ŽĀVĒTUS ZUSUS, LAŠUS, SIĻĶES, SKĀBUS GURĶUS, RUDZU UN SALDSKĀBO MAIZI, BIEZPIENU utt.

Vēl dabūjami arī SKĀBIE KĀPOSTI

Pieņem pasūtījumus arī pa tālruni un VAKAROS PIEGĀDĀ MĀJĀS

A. MAURĪTIS

«MUIRS» MEAT MARKET 1150 College St., W.
(751) no Dufferina. Tel. KE 7042

ESTO BAKERY
F. K R A B I
1378 Queen St. E., Toronto, Tel. GL 2607.
Rupjmaize, saldskābmaize, pīparkūkas, tortes, cepumi, kāposti un gurķi, zviedru konservi, sieri un igauņu gaumē desas. Piezvaniet, un mēs piegādāsim Jums mājās. (691)

Dr. H. SCHLEIFER
bijušais Vines hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi
PIEŅEM TAGAD
583 Bathurst St., Toronto, Tel. RA 6210 (294
Runā vāciski un angliski

Rūdolfa Blaumaņa „Uguni"

Montreālas Latviešu Teātŗa viesizrāde Toronto

Būs grūti atrast mūsu literātūrā otru drāmu, kurā tik reljefi izpaustos psicholoģiskā cīņa pašam ar sevi kā Blaumaņa Ugunī. Blaumanis, kā ikviens liels rakstnieks, atklāj skatītāju priekšā vispārcilvēciskus pārdzīvojumus, pie kam nav svarīgi, vai viņš liek darboties vienkāršiem lauku ļaudīm, šoreiz 19. gs. muižas kalpotājiem, vai citu aprindu piederīgiem. Reizē ar to rakstnieks rada tēlus, ko mēs visi izjūtam par īsti latviskiem. Kristīne, drāmas varone, kas cīnās pati ar sevi un cieš par mīlētā cilvēka nenovērtību, par viņa vājuma izpausmi, ne vien ziedojas mīlestībai, bet viņa grib savu liktenīgo mūža draugu celt, tic latvietes lielo spēku. Šī Kristīne ir kļuvusi par cēlās latvietes sievietes simbolu. Tāpat vismaz daļa latviešu vīriešu ir radi spēļīgajam, pašapzinīgi lepnajam, simpatiskajam, bet impulsīvajam Edgaram.

Un lielā daļa muižas kalpotāju viņu nenovīdībā, mēlnesībā, intrigās, glaimībā „kungiem," un citās sīkumainībās, diemžēl, arī jāatzīst par dzīvē redzētiem tēliem.

Mēs esam pateicīgi Montreālas Latviešu Teātrim, tā vadībai un drāmaturģei Irmai Grebzdei, ka tie izvēlējušies tieši šo Blaumaņa lugu, kā izrādēm pašu mājās, tā viesizrādēm pie mums, šai lielākajā Kanādas latviešu centrā — Torontā. Pārpilnais nams un dažas dienas iepriekš izpirktās ieejas kartes pierādīja latviešu interesi pret īstu mākslu.

Tiešām montreālieši mums sniedza īstu teātra izrādi no sākuma līdz beigām. Tur nopelni kā Irmas Graudiņas režijai, tā V. Laiviņa dekorātīvam ietērpam un pēc viņa metiem darinātiem kostīmiem (Mazs iebildums pret barona mežģīņu kakla saiti un mežģīņu aprocēm 19. g.s. beigās.)

Irmas Graudiņas Kristīne bija ārēji daiļa, kā vienmēr Graudiņa, bet raksturā mazliet skarba, mazliet cieta, ļoti lepna; jāatzīst gan — kā īsta šā vēriena latviete. Pēdējā cēlienā, kur laimīgā māte un labā un augstsirdīgā citu sāpju izpratēja Horsta madāma viņai pielaiko līgavas tērpu, Graudiņa bija nepārspējama savās ciešanās un rezignētā apņēmībā. Viņa nelikās vairs dzīvs cilvēks, bet „lieta," gar ko citi darbojas.

Zaiga Lepne bija īsta latviešu māte, kas savus jaunības maldus, iziedama pie vieglprātīga vīra, izpirkusi visas dzīves ciešanās, grib nu tām pasargāt savu vienīgo bērnu un no visiem spēkiem cenšas tam nodrošināt mierīgu un „laimīgu" dzīvi uz solidiem pamatiem ar pārtikušu un visādā ziņā krietnu latviešu saimnieku viņa priekšzīmīgajās mājās. Zīmīgi kontrasti mātes un meitas pārdzīvojumos, kas izpaudās viņu abu spēlē: kur vienai rodas apmierinājums (Kristīnai — ticībā Edgara mīlestībai un garīgam līdzsvaram, mātei — cerībā par meitas nākotni krietnā Akmentiņa mājās), tur otrai sāpes un izmisums. Alma Mača iejūtīgi un ar dzīves un cilvēku labo pazinēju Horsta madāmu. Visu šo teātra mākslinieču dikcija bija skaidra, un runa labi sadzirdama līdz pat pilnās zāles pēdējām rindām.

No pārējiem tēlotājiem pirmajā vietā izceļams Jānis Grīvnieks kā kučieris Sutka, kuŗa spēlē spēle nebija izjūtama ne vārdos, ne žestos, ne kustībās: viņš tiešām bija īsts savā tēlojumā. Pilnīgs pretstats viņam bija Gunars Vērenieks mētieciņš Klenga, kas viscaur tikai s p ē l ē j a nožēlojamā līdēja lomu. Jāatzīst, viņš bija savā spēlē izturēts no sākuma līdz beigām, kaut arī ar to tā sacīt „izlēca" no ansambļa. Tāpat izvirtušo sulaini intrigantu Viskreli veikli nospēlēja Edvīns Skapsts.

Kristīnes partners Edgars Alberts Vasiļkovs bija brašs, kaut arī kaislību iedragāts. Diemžēl, viņa parādībā tik stipri atspoguļojās Polijā pavadīto gadu ļaunā ietekme, ka grūti bija viņā saskatīt kādreizējo Alaines jauko puisīti, par kuŗu dzirdam runājam Horsta madāmu un Kristīnes māti. Viņa pašapziņa un lepnā nostāja pret kungiem tā laika (19. gs.) apstākļos žestos un tonī bija mazliet par stipru pasvītrota. Attieksmēs pret Kristīni vairāk izpaudās viņa kaislē nekā dziļa mūža mīlestība. Aizvainotais pašlepnums, šķiet, pārāk strauji viņu ierauj jaunā grēkos krišanā. Beigu cēlienā viņš ar īstu pārdzīvojumu centās to izpirkt, bet skaidrs palika, ka Kristīnei ar savu lēmumu „nolikt savas vieglās dienas" turpmākajā dzīvē būs tiešām jānes kopīgais krusts.

Eižēnam Grīvniekam nebija viegli pārliecināt skatītājus, ka mūsu priekšā ir latviešu saimnieka tikumu personificējums, kādu mums to rāda Blaumanis un kādu esam radusi skatīt uz Latvijas lielajām skatuvēm.

Emīls Mazutis atzīstami tēloja cilvēcīgo baronu, kas tomēr nespēj saprast nedz latviešu izglītības dziņas, nedz latviešu tā laika jauno dzeju. Alberts Melderis nekrietno muižkungu Frīšvagaru kā raksturā, tā ārienē veidoja ar labiem panākumiem. Ideālā jaunā dzejnieka un pašapzinīgā latviešu jaunekļa Anmuižas skrīvera Aldera lomā Antons Ķivlenieks bija savā vietā. Tāpat labu varētu teikt par Otto Zilkalna pavāra tēlojumu, īpaši zaļumsvētku cēlienā. Un, beidzot, mazais Jānītis, pretēji savam tēvam Klengam, droši uzstājās kā pašapzinīgs latviešu zēns.

Izrāde guva jūsmīgu atsaucību skatītājos. Māksliniekus apbalvoja skaistām ziedu veltēm un ilgiem aplausiem. Skatītāju lielā piepūduma dēļ izrāde bija jāatkārto 5. aprīlī. DV Toronto nodaļa to rīkoja par lētām cenām.

Montreālas Latviešu Teātris ar šo izrādi lieku reizi pierādīja, ka tas aug un nostiprinās par svētību trimdas saimei.

Sirsnīgs paldies MLT vadībai, režisorei Irmai Graudiņai, drāmaturģei Irmai Grebzdei, visiem pārējiem māksliniekiem un techiskajam personālam par veikto darbu.

Angelika Gailīte

ARI JUMS —
Amerikas Savienotajās Valstīs

MŪSU IESPĒJAS PAKALPOT IR ĻOTI PLAŠAS. JŪSU UZDEVUMĀ MĒS VARAM IESPIEST

LAIKRAKSTU un piesūtīt lasītājiem tieši no Toronto saskaņā ar uzdotām adresēm;
MĒNEŠRAKSTU vietējās draudzes, organizācijas vai biedrības sadarbības veicināšanai;
GRĀMATAS UN ŽURNĀLUS.

Visātrākā laikā, kvalitātīvā izpildījumā mēs izgatavojam pārējos iespieddarbus: VIZĪTKARTES, PROGRAMMAS, IEEJAS BIĻETES, VĒSTUĻU BLANKAS AR APLOKSNĒM, IELŪGUMUS SVINĪBU GADĪJUMIEM, DZIESMU LAPIŅAS utt.

PIESŪTAM, JA VĒLATIES, AR GAISA PASTU

MŪSU PRIEKŠROCĪBAS — mēs atrodamies Kanādā, zemē, kas stāv pirmajā vietā pasaulē papīra produkcijā un **mūsu darba algas ir zemākas par algām ASV**

MŪSU zemās cenas, dažādo izpildāmo darbu iespējas un bagātīgā papīra izvēle Jūs pārliecinās izšķirties nodot savu pasūtījumu LATVIEŠU UZŅĒMUMAM

DAINA PRESS Limited,
384 KING St., W., TORONTO, ONT. CANADA
TEL. EM 4-7957

VAI CILVĒKS SPĒJ IESKATĪTIES NĀKOTNĒ?

(Pārnesums no 4 lpp.)

sapnī redz savu tuvinieku vai draugu nāves stundā un otrā dienā patiešām saņem miršanas apstiprinājumu?

Vai tie nebūtu daļa šī paša brīnuma, kas D. deva spējas redzēt nākotnes notikumus? Ja tā būtu patiesība, varbūt vienīgais, kas cilvēkiem kavēja ieskatīties nākotnē, bija viņa pašu iedomātā barjēra, kas kaut kādi pacēlās cilvēkam atrodoties miegā. Bet tad viņa priekšā nostājās īstenība — ja nu ikviens patiešām varētu ieskatīties nākotnē, kā tad izskaidrojams, ka šādas spējas tik ilgi nebija vēl tikušas atklātas?

Pēc ilgākām pārdomām, D. izšķīrās par gluži pretēju, smieklīgi vienkāršu atbildi — lielākā daļa sapņu tiek aizmirsta gandrīz reizē ar pamošanos.

Šis tad nu bija īstais sākuma punkts veselajai D. interesanto pārsteigumiem bagāto eksperimentu serijai. Paturot prātā, ka galvenā problēma, tātad, ir — atcerēties redzētos sapņus, viņš ikvakarus nolika zem spilvena zīmuli un piezīmju bloku, lai varētu atzīmēt pieredzēto sapni tūlīt pēc atmošanās. Un jau pēc nedaudzām dienām tas pārliecinājās, ka metode bija pareiza.

Vēlāk D. visus sapņus iedalīja 3 grupās: pirmā — sapņi, kas nav saistīti ne ar kādu patiesu notikumu, otrā — sapņi, bazēti uz pagātnes notikumiem, pieredzējumiem, un trešā — sapņi, kas, kā vēlāk pierādījās, bijuši balstīti uz nākotnes notikumiem. Dažu mēnešu laikā D. bija sasniedzis tiešām pārsteidzošus rezultātus.

Starplaikā viņš bija šīs problēmas uzticējis arī vairākiem saviem draugiem un lūdzis arī tos eksperimentēt ar sapņu pierakstīšanu. Gan atklāti izrādot savu neticību, D. pasākumiem, tie tomēr bija pietiekami ieinteresēti, lai tiešām arī izmēģinātu D. ieteikumu.

Vispārsteidzošākos rezultātus D. ieguva no kādas Oksfordas studentu grupas. Katru rītu tie uzmanīgi atzīmēja visu, ko vien varēja atcerēties no sapnī redzētā, tad nodeva šos ziņojumus savam universitātes psicholoģijas profesoram kas tos neatvērtus nodeva tālāk Psicholoģisko pētījumu biedrībai. Vēlāk katrs students iesniedza ziņojumu par saviem patiesajiem piedzīvojumiem, notikumiem, kam varētu būt kāds sakars ar iepriekš redzētajām sapņu vīzijām.

Rezultātus sasummējot, atklājās, gandrīz vai neticams fakts — sapņi par nākotnes notikumiem skaita ziņā tālu pārspēja sapņus ar pagātnes notikumiem kā pamatu!

No visa tā D. attīstīja savu ievērojamo teoriju, kas izskaidrota jau pieminētajā grāmatā — Eksperiments ar laiku.

Bet vai sapņi bija vienīgā iespēja kā ielūkoties nākotnes notikumos?

D. ķērās arī pie šī jautājuma noskaidrošanas. Drīz vien viņš atklāja, ka bija spējīgs, būdams pilnīgā nomodā stāvoklī, izdarīt zināmus paregojumus. Viņš varēja paņemt kādu grāmatu, ko nebija iepriekš lasījis, un pastāstīt zināmus grāmatā aprakstītus notikumus, darbības. Bet neraugoties uz visu to, nekad viņa nomoda stāvokļa paregojumi nespēja līdzināties tām apbrīnojamām sekmēm, ko tas sasniedza savu sapņu vīzijās.

Vai Džont Viljema Danna teorija, ir pareiza? Vai cilvēkiem tiešām ir izcilās spējas paredzēt nākotni?

Katrs solis tuvāk šai atbildei piešķir lielāku nozīmi šo meklējumu ceļlaužiem, jo šeit — pēc viņu domām — ir vienīgā iespēja starp zinātni un teoloģiju. Vai beigu beigās neizdosies atrast zinātnisku apstiprinājumu cilvēka mūžīgā, nemirstīgā gara eksistencei?

Gundārs Grīslītis

Partizāni Baltijas valstīs

Berlīnes laikraksts Tagesspiegel raksta, ka pēc ziņām ko sniedz Maskavas radio, varot secināt, ka Igaunijā, Latvijā un Lietuvā vēl darbojas partizāni un ka MVD karaspēks nodarbojas ar to apkarošanu. Kā igauņu partizānu vadonis minēts admirālis Pitka.

Kad krievi otrreiz iebruka Igaunijā, Pitka palika uz vietas, lai organizētu partizāņu darbību. Okupācijas pirmajos gados par viņa darbību pienāca ziņas. Pēdējā laikā par Pitku vairs nekā nedzirdēja, kādēļ igauņi brīvajā pasaulē pieņēma, ka viņš ir miris. Tagesspiegel sniegtā ziņa rāda, ka Pitka arvien vēl turpino savu cīņu. Admirālis Pitka februārī kļuva 80 gadus vecs.

JŪSU GRĀMATNĪCA
ar š. g. 31. martu atrodas
218 Greenwood Ave
Tel. GL 8646, Toronto

VALTERS ZIEDIŅŠ

Greenwood un Gerrard ielu stūrī, ērti sasniedzama ar Carlton ielu dzelzceļu rītu virzienā (tikai 15 min. no pilsētas centra, tieši pie ielu dzelzceļa pieturas).

218 GREENWOOD Ave atrodas grāmatnīcas galvenā un vairuma tirdzniecības daļa. Šeit lūdzam adresēt visus periodisko izdevumu pieteikumus un pagarinājumus, kā arī pasta — rakstiskos grāmatu pieprasījumus

JO PROJĀM GRĀMATNĪCAS NOD. ATRODAS BIJ. VIETĀ
92 MORSE St., Toronto
UN TO VADA ZIEDIŅŠ SEN.

GRĀMATNĪCAS NODAĻAS: Vancouver, B.C.: Mrs. L. Ozolkalne, 460 E., 6th Ave; **Hamilton, Ont.:** Mr. J. Dāvis, 49 Gladstone Ave; **Winnipeg, Man.:** Mr. J. Lūsis, 802 Simcoe St.. Grāmatnīcas nodaļas izpilda visus pasta pasūtījumus, izdara periodisko izdevumu pagarinājumus un pieteikumus, krājumā jaunākās grāmatas

GRĀMATNĪCAS PĀRSTĀVĪBA SAV. VALSTĪS: Mr. A. Kalnājs, 1521 N., Clyborn Ave, Chicago 10, Ill., USA

Lūdzam vēl pirms Lieldienām apmeklēt mūsu grāmatnīcu jaunajās telpās. Krājumā visas jaunākās grāmatas, jo pārstāvam izcilākos apgādus:

Pārstāvība: apgādam Grāmatu Draugs, ASV un Vācijā

Galvenā pārstāvība apgādiem: Daugava — Zviedrijā, P. Mantnieks — Beļģijā, un Vācijā; J. Abučs — Ziemeļblāzma — Zviedrijā; Aug. Ozoliņš — Vācijā; J. Ziemiņš — Liesma — ASV un Vācijā; E. Rirdāns — Anglijā; A. Kalnājs — ASV; Druva — Kanadā; M. Goppers — Zelta Ābele — Zviedrijā; Dzintars — Zviedrijā. **Pārstāvis:** Latvju Grāmata — Ed. Dobelis — ASV; I. Reitmanis, Imanta — Dānijā

Pirms Lieldienām grāmatnīcas jaunākās grāmatas:

Grāmatu Drauga lielo ziemeļnieku grāmatas:	broš.	ies.
Kn. Hamsuns VIKTORIJA	—	2.60
G. Gunarsons BORGU DZIMTA	2.40	3.00
(Abas grāmatas luksus izpildījumā — piemērotas labai dāvanai)		
Latvju Grāmata		
PLŪDOŅA DARBU IZLASE	2.40	3.00
Zīda sējumā		3.50

Ceļā uz Kanadu, un vistuvākajā laikā būs dabūjamas:

	broš.	ies.
R. Tagore GĀJPUTNI, ZELTA LAIVA	1.60	2.10
J. Širmaņa PĪKSTĪTE	—	2.50
M. un D. Zeberiņi ŪPJI	2.40	3.00
Dž. Svifts GULIVERA CEĻOJUMI	2.40	3.00
H. Senkēvičs, I KURP EJI	1.60	—
H. SenkēvičsII KURP EJI	1.75	—
Kopsējums	—	3.75
F. Dostojevskis BRĀĻI KARAMAZOVI I	—	2.75
F. Dostojevskis BRĀĻI KARAMAZOVI, I un II	—	5.40
J. Klīdzējs JAUNIEŠI	—	2.00
D. Morje REBEKA	2.45	—
Kronins CITADELE	2.90	3.60

Pierakstīšanās grāmatnīcā monumentāliem darbiem

J. RAIŅA RAKSTI — (20 grām.), pirmā grām.: Pūt vējiņi 3.00
KĀRĻA SKALBES RAKSTI — Daugavas apgādā. —

Lūdzu sekojiet mūsu speciāliem sludinājumiem

Periodika:

Pieņemam abonementa pieteikumus laikrakstiem: LATVIJA (Vācijā), LAIKS, LATVIJA AMERIKĀ, LATVJU VĀRDS, LATVJU ZIŅAS, LONDONAS AVĪZE. **Žurnāliem un mēnešrakstiem:** Latvju žurnāls, Laikmeta Domas un Dokumenti, Latvju Zeltene, Latvju Sieviete

Sevišķai ievērībai Latvju Enciklopēdijas abonentiem:

Visiem tiem abonentiem, kas pieteikumus un pagarinājumus kārtojuši grāmatnīcā, organizējam LE iesiešanu. Pirmā sējuma (10 burtnīcām) vāki pasūtināmi grāmatnīcā — 1.20, kas tiks piesūtīti tieši no apgāda Zviedrijā. Iepriekšējās kalkulācijas izziņai, lūdzam paziņot vēlēšanos par event. iesiešanu. Uzņemamies LE iesiešanu arī tiem abonentiem, kas turpmākos pagarinājumus izdara grāmatnīcā

KĀRĻA SKALBES RAKSTI
5 SĒJUMOS SĀK IZNĀKT!

LIZETES SKALBES REDAKCIJĀ

Tas ir lielākais latviešu literātūras kapitāldarbs, kas līdz šim trimdā parādījies. Piecos sējumos, kopā ap 2400 lappusēs tas ietver visu dzeju, visas pasakas, tēlojumus un publicistiku, ko Skalbe sniedzis kopš savas jaunības līdz pat pēdējai trimdai Zviedrijā, tas dod noapaļotu ainu par Skalbes personību un vienreizējām vērtībām, ko viņš atstājis latviešu rakstniecībai un latviešu tautai.

VISPIRMS PASAKAS

Jau aprīlī iznāk pirmais sējums: PASAKAS, kurām pieklaujas **Bērnības atmiņu tēlojumi** un tēlojumu virkne **Mežā un laukā.** — Ar savām gleznainajām, dzidri liriskas fantazijas apgarotajām pasakām Skalbe stāv pilnīgi īpatnējā vietā latviešu literātūrā, un ar tām viņš droši var stāties blakus lielajiem pasaku ķēniņiem: K. Andersonam, Oskaram Vaildam. — Skalbes pasakas ieved lasītāju brīnumainā pasaulē, kur reiz dzimtenē redzētais, vērotais, pārdzīvotais atkal mums parādās krāšņā, attīrītā, kristalldzidrā veidā. (Sējumā ap 440 lpp.)

TAD PĀRĒJIE SĒJUMI

Pasakām seko STĀSTI un TĒLOJUMI un raksti par latviešu literātūru. Šim sējumam apm 500 lpp., un tas iznāks jūnijā. Nākamais kaŗa gleznu sējums SARKANĀS LAPAS iznāks augustā ar apm. 440 lpp., oktobrī iznāks MAZĀS PIEZĪMES vienā sējumā ar 480 lpp. un beidzot vienā sējumā visa Skalbes DZEJA, kas iznāks decembrī ar tuvu pie 600 lappusēm.
Tā viss šis monumentālais darbs tiks veikts vēl šai pašā gadā un laikam nebūs gan neviena trimdinieka, kas nevēlēsies Skalbes rakstus savā plauktā, šos sējumus, kuŗu vērtība nemazināsies nekad, bet augs no paaudzes uz paaudzi kā liecība par reiz trimdā paveikto.

KOPĒJAIS VEIKUMS

Darbu būs veicinājis, tajā būs piedalījies katrs Skalbes rakstu abonents, pēc savām spējām un patikas iemaksājot par visiem pieciem, par dažiem vai ikreiz pa vienam sējumam pēc šādas TIKAI ABONENTIEM piemērotas takses:

ABONEMENTS:

Iemaksājot uzreiz par visiem 5 sējumiem (kopsummā apm. 2400 lpp.) tie maksā tikai .... broš. 13.50, ies. 18.00

Piesakot abonementu visiem 5 sējumiem, bet maksājot par vienu vai vairākiem sēj. katrs no tiem maksā: broš. $ 3.00 ies. 4.00

A t k ā r t o j a m: Šie izdevīgie noteikumi piemēroti tikai abonentiem. Tikai abonentiem garantējam I. izdevuma saņemšanu tūliņ pēc attiecīgo sējumu iznākšanas. Tie var pietrūkt atklātajam tirgum, tāpat kā tas bija ar Brigaderes Pasaku lugām.

ABONEMENTU PIEŅEM
apgāds Daugava, Garvargatan 11, Stockholm, Sweden.
MŪSU GALVENIE PĀRSTĀVJI KANADĀ —
VALTERS ZIEDIŅŠ, 218 GREENWOOD AVE Toronto, Ont.

S. VASARĀJA
transporta uzņēmums
»BALTIC CARTAGE«
and MOVERS

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto

Latvian Ne[...] Am[...]
Published [...] by the Publishing Co [...] Editorial and [...] 133 Huron St., To[...] Telephone [...] General Repre[...] DV Pārstāvība ASV 31. [...] City 3. N.Y. USA. Teleph[...]
AUTHORIZED AS S[...] POST OFFICE DE[...]

O. K. Armstron[...]

Aizsaulē aizgāj[...] brīvības c[...]

KOMŪ[...]